

ДЪРЖАВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

излиза

за сега три пѣти въ седмицата: вторникъ, четвъртъкъ и сѣбота.

Годишна цѣна на «Държавенъ Вѣстникъ»

за въ Княжеството е 16 л., за повнѣ съ прибавление на пощенскитѣ разности.

ЗА ВОСЪКАКВИ ПУБЛИКАЦИИ

се плаща

за 1 редъ въ стълбецъ отъ половинъ страници 30 стотинки.

Писма за абонаменти и публикации

и всичко, що се отнася до Държавенъ Вѣстникъ, се испраща до Администрацията му.

Год. VI.

СОФИЯ, четвъртъкъ 23 августъ 1884 год.

Брой 75.

ОФИЦИАЛЕНЪ ДѢЛЪ.

По Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла.

Указъ

№ 193.

НИЙ АЛЕКСАНДРЪ I.

Съ Божия милостъ и народната воля

Князь на България

По предложението на Наштътъ Министръ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, представено Намъ съ докладътъ му отъ 10 августъ 1884 год. подъ № 6512,

ПОСТАНОВИХМЕ и ПОСТАНОВЯВАМЕ:

I. Отъ непредвиденитѣ сумми на Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла по бюджета на миналата 1883 финансова година по отд. II, часть I, гл. I, § 2 ст. VI да се вземжъ четиристотинъ седемдесетъ и петъ (475) лева, за исплащане слѣдующата пенсия на поборника Георгия Илиевъ, за врѣме отъ 3-й юний 1882 год. до 3-й януарий 1884 год.

II. Исполнението на настоящий указъ възлагаме на Наштътъ Министръ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла.

Издаденъ въ Наштътъ Дворецъ въ ст. София на 11 августъ 1884 год.

На първообразното съ собствената рѣка на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО написано:

Александръ.

Приподписалъ:

Министръ на Вжтр. Дѣла: П. Р. Славейковъ.

Докладъ до Негово Височество

№ 6512.

Господарю!

Честъ имамъ да моля Ваше Височество да благоволите да разрѣшите, щото отъ непредвиденитѣ

сумми на Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла по бюджета на мин. 1883 финансова год. по отд. II, часть I, глава I, § 2 ст. VI да се взематъ четиристотинъ седемдесетъ и петъ (475) л., за исплащане слѣдующата пенсия на поборника Георгия Илиевъ, за врѣме отъ 3 юний 1882 г. до 3 юнуарий 1884 год., която пенсия рѣченний поборникъ до днесъ не е получилъ.

Ако Ваше Височество одобрявате това мое предложение, най покорно моля да благоволите да подпишете приложеный тукъ указъ.

Съмъ, Господарю, на Ваше Височество най-покоренъ служителъ и вѣренъ подданикъ.

София, 10 августъ 1884 год.

Министръ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла:

П. Р. Славейковъ.

Съ указъ подъ № 199 отъ 17 августъ т. г., утвърдиватъ се въ длъжноститѣ, които занимаватъ, и. д. секретаритѣ при окръжнитѣ управления: въ г. Вратца Н. Велчовъ и въ Ловечъ Денъо Браняковъ.

ПРИКАЗЪ

№ 282.

Възлагамъ на старшиятъ подначалникъ въ Стопанското отдѣление при повѣренното ми Министерство, Хр. Гешовъ, да изпълнява длъжността на началникъ въ сѣщото отдѣление, догдѣто се назначи такъвъ, безъ увеличание заплатата му, а за и. д. старшиятъ подначалникъ на Стопанското отдѣление, приврѣменно назначавамъ отъ 3 того Ив. Ноновъ, съ предвидената въ бюджета плата.

София, 16 августъ 1884 г.

Министръ на Вжтр. Дѣла: П. Р. Славейковъ.

РАПОРТЪ

Господину Министру на Финанситѣ.

Съгласно съ резолюцията на вашия предшественникъ върху докладната ни записка отъ 16 май н. год., както и словеснитѣ разговори, които имахме съ него, относително необходимостта, да се прегледатъ нѣкои отъ финансовитѣ учреждения, постояннитѣ комисии и общинескитѣ управления, на 18 миналий май излѣзохме отъ София, гдѣто се завърнахме едва на 19 юлий. Въ продължение на това врѣме ний имахме възможността да обиходимъ окръжнитѣ и околийски центрове въ всичкитѣ окръжии на България съ изключение на цѣлото Софийско окръжие и на градоветѣ: Османъ-Пазаръ, Ески-Джумалъ, Провадия, Враца и Берковица. Въ настоящия си рапортъ имаме честь да ви изложимъ, господине Министре, накратко, положението въ което се намиратъ дѣловодството и отчетността на ковчежничествата, постояннитѣ комисии, общинескитѣ управления и земледѣлческитѣ касии; измѣненіята и допълненіята, които намѣрихме за нужно да се направятъ въ тѣхъ; както и положението на финансовитѣ чиновници и нагледници.

I. Окръжни и околийски ковчежничества.

Ковчежничествата въ Княжеството захванаха да се отварятъ едва отъ началото на 1879 година и въ продължение на нѣколко мѣсеци се уредиха въ всичкитѣ окръжни тогава градове, отъ които нѣкои послѣ се закриха и преобърнаха въ околийски, като се отвориха и нѣкои нови. Днесъ въ Княжеството съществуватъ 14 окръжни и 24 околийски ковчежничества. Съ откриваннето на първитѣ ковчежничества се приложи въ дѣйствие и инструкцията за дѣлопроизводството на ковчежничествата, която бѣше изработена отъ управленieto на Императорскій Русскій Комисаръ. Тая инструкция поради непълногата си въ скоро врѣме слѣдъ въведението ѝ претърпе значителни измѣненія, а отпослѣ още нѣколко пѣти се преработва, до като се съставиха дѣйствующитѣ днесъ наставления за окръжнитѣ ковчежничества, въведени отъ 1 януарий 1881 год., които съдържатъ нѣкои правила и форми по счетоводството и надзора. Измѣненіята обаче, които е претърпѣла отпослѣ отчетността въ Министерството, както и въ ковчежничествата, изискватъ, щото да се замѣнятъ и тѣ съ новъ правилникъ, който еднажъ за винаги да установи главнитѣ и съществени принципи на счетоводството и дѣлопроизводството

въ ковчежничествата, за което сж вземени надлежитѣ мѣрки.

Нѣма съмнѣние, че всяко лице, което има въ рѣцѣтъ си извѣстна сума, пуствата въ обръщанне, била тя държавна, общественна, негова или на частно лице, трѣбва да държи смѣтка за операциитѣ що извършва и намаленіята или увеличеніята, които претърпява обръщаната отъ него сума. Поменжтата смѣтка е най-много необходима на едно правителствено или общественно учреждение, което е натоварено съ прибирането и харченето на държавнитѣ или общественни сумми.

Държавнитѣ и общественни агенти трѣбва да иматъ, колкото е възможно, еднообразие и ясностъ въ отчетността си, за да може отъ една страна контрола да бѣде по-лесенъ, по-точенъ и по-плодотворенъ; отъ друга да е възможно съсрѣдоточаванieto операциитѣ на всичкитѣ агенти въ едно; а отъ трети да представлява колкото се може по-малко възможностъ за погрѣшки.

Правилата за счетоводството трѣбва да иматъ двойна цѣль:

- 1) да позволяватъ точното и послѣдователно вписване на всички операции;
- 2) да даватъ възможностъ на провѣрителитѣ да контролиратъ точноста или неправилността на операциитѣ.

Тия двѣ цѣли се достигатъ, като се държатъ два независими единъ отъ други регистри, окончателнитѣ резултати на които трѣбва да сж еднакви. Единия представлява всички операции, изложени по хронологически редъ; другия ги показва класирани споредъ натурата имъ. Тия два регистри трѣбва да се срѣщатъ въ всичкитѣ малко много уредени счетоводства макаръ подъ разни наименования.

Въ ковчежничествата поменжитѣ два регистри сж кассовата книга и приходо-расходната, която съставлява двѣ отдѣлни части. Независимо отъ тѣхъ въ ковчежничествата се водятъ много други спомагателни книги, които сж необходими, за да представлява ясно положението и движението на разнитѣ операции.

Вземени отъ тая гледна точка, дѣйствующитѣ наставления за ковчежничествата сдържатъ достатъчни положения, макаръ въ много отношения непълни.

Наставленията за ковчежничествата, счетоводството и всички видове операции, сж усвоени доста добръ отъ контролоритѣ, благодарение на нѣколкото ревизии, които имъ сж правени отъ страна на ревизоритѣ и служаци въ Министер-

ството, на ежемѣсечнитѣ ревизии, а още и на строгостта, съ която Министерството се е отнасяло постоянно къмъ неакуратнитѣ служители, при все това пакъ се забѣлѣзва, че натоваренитѣ съ счетоводството лица сж много малко въдушевени отъ точностъ, редовностъ и изискуемата чистота. Въ повечето ковчежничества се вижда при пръвѣ погледъ, че служащитѣ се отнасятъ спрямо обязанноститѣ си съ особена хладнокръвностъ и като че възложенитѣ тѣмъ дѣйствиа сж едно ангарие. Всяки като че гледалъ да прекара опредѣленитѣ за занятие часове и да си излѣзе изъ канцелирната, безъ да се постараетъ, да прекарва ежедневно по книгитѣ всичкитѣ извършени презъ деня операции, които повечето пжти сж съвсемъ незначителни. Единствена неправилностъ по счетоводството се забѣлѣжи само въ Ломското ковчежничество, гдѣто контролъора, въ началото на годината, е отворилъ партидитѣ въ данъчната книга не едно по друго за всяко село и за всички години; а най-напредъ за всички села за слѣтитѣ години, послѣ за всички села за 1883 год. и най-послѣ за всички села за 1884 год. Тая неправилностъ обаче е съвършено незначителна и непричинява никаква врѣда на счетоводството. Най-голтѣмитѣ упущения се забѣлѣзватъ въ счетоводството на Плѣвненското ковчежничество, което е слѣдствие не отъ неспособността на контролъора, не отъ неразбиране, защото заведенитѣ книги сж отворени правилно, а отъ ленността и неакуратността му. Всички регистри, воденето на които е възложено нему, се намѣриха въ най-плачевно положение. Въ приходната книга недоборитѣ за прамитѣ даждия отъ слѣтитѣ години и за 1883 год. бѣха незаписани въ дебитъ. Постжленията отъ 1 май насамъ не бѣха пренесени никакъ изъ кассовата въ приходната книга; а до 1 май, колкото сж пренесени, не е отбѣлѣзано въ кассовата, номерата на страницата и статията, подъ които сж записани въ приходната книга. Сжщото се срѣща и въ кассовата книга за миналата година. Платежнитѣ заповѣди по бюджета за 1883 год. незаписвани на кредитъ въ расходната книга, щомъ сж исилащани отъ ковчежничеството, и до деня на ревизията ни една не бѣше прекарана; а суммата на останалитѣ неисплатени заповѣди, които трѣбва да се показватъ въ отчетната вѣдомостъ, извлечана отъ самитѣ заповѣди. Имаше много заповѣди, които сж получени въ ковчежничеството още въ началото на априлий мѣсець, исплатени презъ сжщия мѣсець, а още незаписани ни въ дебитъ ни въ кредитъ на расходната книга.

Освѣнъ това въ кассовата книга не е обозначаванъ номера на страницата и статията отъ расходната книга ни при единъ платежъ. Въ данъчнитѣ книги отъ началото на годината още не свеждани итозитѣ на останалитѣ недобори съ увеличения или намаляванията въ окладитѣ; а сжщо постжленията презъ разнитѣ мѣсеци. Продаденитѣ количества бандероли отъ 1 май до деня на ревизията не бѣха още записани въ бандеролната книга, макаръ да неможе се даватъ никому бандероли, преди да се спадне количеството отъ поменатитѣ книги. Сжщото е и съ продаденитѣ гербови марки. Книгитѣ за отпушанитѣ въ кредитъ бандероли и гербови марки, както и книгата за отпушанитѣ въ авансъ сумми незаведени никакъ. Отчетната вѣдомостъ за априлий не бѣше още започнато да се съставлява, когато най-късно до 10 май тя трѣбваше да бѣде представена въ Министерството. При всичко горъ изложено трѣбва да прибавимъ, че всичкитѣ книги сж водени съ най-голтѣма небрежностъ, понеже сж пълни съ поправки и заличвания.

Освѣнъ Плѣвненското, трѣбва да споменемъ нѣщо и за Свищовското ковчежничество, на което кассовата книга привлича вниманието щомъ я разгърне нѣкой. Въ тая книга, която е най-важната, се срѣщатъ таквизъ грамадни поправки, които сж непростителни за едно ковчежничество. На около 40 страници въ началото се срѣщатъ въ всяка по 5—6 важни поправки. Грѣшкитѣ сж се вмъкнали само, защото вмѣсто да се провѣрва предварително черновката на кассовата книга и тогазъ да се преписватъ операциятѣ въ чистата, ковчежника, мимо чл. 35 отъ наставленията, давалъ на писеца, да състави чистата кассова книга направо отъ обявленията и платежнитѣ заповѣди.

Колкото счетоводството на ковчежничествата се води правилно, толкозъ дѣловодството имъ се намира въ застой. Най-голтѣма аномалия се срѣща въ дѣлата. Нѣма никакво еднообразие въ съставянето имъ. Едни ковчежничества завели само десетина дѣла, като сгрупирали неизмѣнени никакво отношение помежду си преписки въ едно дѣло; други съставили съ десетки дѣла и раздробили преписката толкова много, щото неможе да се отгадае, като въ кое дѣло трѣбва да се търси извѣстно писмо. Едни подшивали редовно препискитѣ и при всяко дѣло държали описъ за съдържачитѣ се въ него писма; а други дълго врѣме трупали писмата, безъ да ги стшиватъ и безъ да сж завели нужнитѣ описи за дѣлата. Туй разнообразие обаче произлиза, защото ковчежничествата не

сж били снабдени до сега съ точни и ясни указания относително дѣлопроизводството имъ.

Състава на ковчежничествата съ нѣкои малки исклучения е доста сполучливъ.

Исклучение съставляватъ:

1) контролъора на Плъвненското ковчежничество, който при нѣколкото мърнения и глоби, които му сж правени и налагани отъ страна на Министерството, не се е поправилъ ни най-малко. Той трѣбва да се отчисти отъ занимаемата му длъжностъ и да се премѣсти като помощникъ контролъора въ нѣкое окръжно или околийско ковчежничество;

2) Еленския ковчежникъ, който при всичката му честностъ, добро поведение и старания, се оказва много слабъ въ смѣтанието;

3) контролъора на Раховското ковчежничество, който съ своето си скандалозно поведение, неплащанието на дълговетъ си, които впрочемъ трѣбва да сж въ достатъчно количество и на разни лица, възбужда недовѣрие, както отъ страна на самитѣ ковчежници, при които е билъ акредитиранъ, за да нази интереситѣ на хазната, тѣй и предъ самото правителство и общественото мнѣние. Министерството на Финанситѣ не трѣбва да има въ подвѣдомственитѣ си учреждения, особено въ ковчежничествата лица съ съмнителна честностъ и поведение, за товъ той трѣбва да се уволни.

Състава по негдѣ е несъразмѣренъ съ операциитѣ, които извършва ковчежничеството. При опредѣляването на състава до сега се е вземало за мѣрило повече стъпена на града, въ който се намира то. За повечето ковчежничества това мѣрило се оказва доста сполучливо, като се взематъ предъ видъ сега и операциитѣ, които тѣ иматъ. Въ нѣкои обаче персоналтѣ се оказва много помалкъ, отъ колкото въ други, гдѣто има помалко работа. Напримѣръ второкласни ковчежничества за сега се броятъ: Руссенско, Търновско и Варненско и състава имъ е, разбира се, по-голямъ отъ колкото на третокласнитѣ. При ревизията обаче се оказва, че Шумненското има много повече работа отъ Варненското и Търновското, понеже срѣдното число на операциитѣ на първото е около 14 въ день, а на послѣднитѣ около 10 и 13. Освѣнъ това между самитѣ III-класни Видинското стои по персонала е по-горѣ отъ Шумненското, ма арь то да има само 5 операции срѣдне число въ день. Плъвненското, Свищовското, Ломското, Силистренското и Разградското стоятъ въ туй отношение тоже много по-горѣ отъ Видинското. II-класнитѣ околийски ковчеж-

чества иматъ срѣдне число около двѣ операции въ день, а въ състава имъ влизатъ по единъ ковчежникъ, контролъоръ, броець, а за нѣкои и писарь. Писцитѣ, гдѣто има такива, трѣбва да се закрижтъ, понеже контролъорътъ съ ковчежника сж достатъчни да извършватъ два и три пжти повече работа, отъ колкото се представява въ ковчежничеството. Освѣнъ това може да се закрижтъ и длъжноститѣ на бройцитѣ въ ония ковчежничества, които се помѣщаватъ наедно съ околийското управление или друго нѣкое учреждение, тѣй като единъ разсилень е доста, да удовлетворява нуждитѣ на двѣ и три учреждения въ околийскитѣ градове. Измѣненята, които намираме за необходимо да се направятъ въ увеличението или намаляването на персонала ще се взематъ въ внимание при съставление бюджета за идущата година.

Съгласно чл. 12 отъ наставленията за ковчежничествата окръжнитѣ ковчежници се избиратъ отъ съединеното присѣтствие на окръжния управителень съвѣтъ, градското общинско управление и окръжния съдъ (гдѣто има такъвъ). Присѣтствието избира трима кандидати, единъ отъ които утвърдява Финансовото Министерство за поменатата длъжностъ. Съгласно съ забѣлжката на сжщия членъ, за окръженъ ковчежникъ могатъ се назначава лица, които представятъ гаранция отъ 50,000 лева. Чл. 12 гласи още, че съединеното присѣтствие отговаря въ случай на распиляване държавнитѣ сумми отъ ковчежника. Тая клауза колкото и да се вижда по принципъ, че гарантира хазната, на практика се оказва съвършенно непригодима; още повече, че ни единъ законъ не опредѣля, догдѣ и за колко врѣме се простира отговорността. Отъ друга страна въ съединеното присѣтствие влизатъ лица, които повечето пжти не притежаватъ никакви имущества, а слѣдователно сами не представляватъ никаква гаранция. Освѣнъ товъ винаги почти се случва, че при избирането на ковчежника по една или друга причина съставляющитѣ съединеното присѣтствие лица, като неможтъ да се споразумѣжтъ върху гласуването за едно лице, се раздѣлятъ на части, отъ което произлиза, че назначенія ковчежникъ е избранъ само съ три или четири гласа. Разбира се, че въ такъвъ случай неможе да се възложи никаква отговорностъ върху другитѣ за дѣлата на едно лице, което тѣ не сж желали да избержтъ. Най-послѣ, случва се, щото въ една година врѣме да се измѣнятъ нѣколко пжти ковчежницитѣ, понеже членъ 13 отъ наставленията гласи, че при промѣняванията личний съставъ на нѣкое отъ гаран-

тирующитѣ учреждения става отново съединено присѣствие за потвърждение благонадежността на ковчежника. Освѣнъ това много често се случва, щото избранитѣ за ковчежници лица, макаръ и честни, да сж много малко грамотни и въ състояние да изпълняватъ длъжността. За да се запазятъ, колкото се може по-добрѣ, интереситѣ на хазната, окръжнитѣ ковчежници трѣбва да се назначаватъ и да полагатъ нуждната гаранция, както става сега съ околийскитѣ ковчежници.

Отъ освобождението на Княжеството всичкитѣ поръчвани бандероли и гербови марки сж разпредѣлени и распращани въ ковчежничествата, които сж натоварени съ продажбата имъ. Въ нѣкои ковчежничествата има такива количества бандероли и гербови марки, които съ години немогѣтъ се израсходова, а пакъ контрола за движението имъ може да се каже несѣществува. При всичко, че ревизионнитѣ комисии сж задължени, да ги провѣрватъ ежемѣсечно, много малко изпълняватъ туй постановление на наставленията, защото въ повечето ковчежничества бандеролитѣ и маркитѣ не сж приведени още въ редъ. За да се тури редъ и контролъ при израходванието имъ, трѣбва да се съберѣтъ всички бандероли и гербови марки въ Руссенското и Софийското ковчежничества и да се повѣрятъ на двѣ занимающи се специално съ това лица, подъ надзора на ковчежницитѣ и отъ тамъ да се распращатъ нужднитѣ количества въ разнитѣ ковчежничества.

II. Финансови чиновници.

Финансовитѣ чиновници, при всичко, че сѣществува вече 5 години макаръ и не като отдѣлно учреждение, до сега не сж били ревизувани отъ централното управление нито веднажъ, освѣнъ Видинский, Ломский и Вратчанский, които, въ послѣдната ревизия на бившия Министръ-Председателъ г. Цанкова, бѣха инспектирани специално отъ ревизора г. Ангелова. Ревизията на тия чиновници ни показа, че тѣ до тамъ сж натоварени съ разнообразни финансови дѣла, щото и при най-големата имъ ревностъ и трудолюбие все пакъ ще оставатъ назадъ въ изпълнението на обязанноститѣ си. Дѣйствиющитѣ закони ги задължаватъ, не само да работятъ въ канцелярията на окръжнитѣ управители въ качество на секретари по финансовата часть, но и да участвуватъ въ разни комисии по отдаване на търгъ преправянието на мостове, шосета, различни правителствени здания и пр.; да отиватъ въ сѣдилищата, да защищаватъ разни процеси на хазната съ частни лица; да взе-

матъ участие въ комисииитѣ по опредѣление границитѣ на правителственитѣ, общинскитѣ и частни гори; да привеждатъ въ извѣстностъ правителственитѣ, вакуфскитѣ и на забѣгнѣлитѣ турци имуществва. Освѣнъ тия работи, въ които хазната има прямъ интересъ, финансовитѣ чиновници се товарятъ още и съ много други занятия, които не влизатъ въ кръга на тѣхнитѣ прями обязанности и които нѣматъ даже никакъвъ финансовъ характеръ, като напримѣръ, дѣлата по сехимитѣ и бератитѣ, по риболовството, по лова, по сиротскитѣ касси, по споровѣтъ между общинитѣ за мери и пр. Всичкитѣ тия многосложни обязанности, при такъвъ единъ ограниченъ персоналъ, съ който располагатъ финансовитѣ отдѣления въ всяко почти окръжие, естествено, че ще оставатъ неиспълнени и че много отъ повѣренитѣ дѣла на финансовитѣ чиновници трѣбване да хромѣтъ, както и се оказа това на дѣло.

Съ исклучение на Руссе, Ловечъ, Варна и отчасти Търново, въ всичкитѣ други окръжи канцеларекитѣ дѣла на финансовитѣ чиновници за текущата година не сж заведени добрѣ и споредъ установения редъ; а колкото се отnosi до дѣлата отъ минѣлитѣ години, тѣ се намиратъ въ още по-незавидно положение, и за всичко това не може да се обвиняватъ финансовитѣ чиновници; тѣй като тѣ не сж имали нуждното материално врѣме да слѣдѣтъ какъ се нареждатъ книгата, кога и какъ се подшиватъ тѣ въ отдѣлни дѣла и пр. Съ една рѣчь архивата, която съставлява ядката на всяка една канцелария, не се е уреждала както трѣбва, защото не е имало за това достатъчно персоналъ. Ето защо намѣрихме по нѣжѣдѣ цѣль купъ книжа не подшити въ дѣла; преписки отъ нѣколко години наредъ подшити въ текущитѣ дѣла, вмѣсто да се подшиватъ въ дѣлата за съответствующитѣ години; преписки по разнородни и свършенно самостоятелни предмети не образуватъ особни дѣла, а се подшиватъ всички въ едно дѣло. Тѣй напримѣръ: за беглика и серчимъ вмѣсто да има заведени двѣ дѣла, заведено е само едно; въ дѣлото за десятъка влизатъ и всичкитѣ книжа по възнаграждението населението за описване десятъка презъ 1880 год., както и книгата по състоянието на сѣвидбитѣ; когато тия преписки нѣматъ нищо общо съ окладитѣ на десятъка; въ дѣлото за вергията има подшити преписки по прибиране пари отъ разни лица за различни даждии; за сиротскитѣ и земеделѣчески касси сѣществува едно дѣло вмѣсто двѣ. Въ дѣлото за личний съставъ сж подшити и всичкитѣ трѣбователни вѣ-

домости за заплатитѣ на чиновницитѣ, въпреки чл. 51 отъ закона за чиновницитѣ. Независимо отъ горѣизложеното навредѣ почти се срещатъ голѣми несъобразности въ системата за подшиването книгата въ дѣла, а именно: вмѣсто да се подшиватъ изпълненитѣ преписки или по реда както сж текли или же по датата на получването имъ въ учреждението, т. е. по хронологически редъ, тѣ се подшиватъ размѣсено безъ всякаква система. Нѣкои отъ финансовитѣ чиновници сж завели твърдѣ голѣмъ брой дѣла, като напримѣръ Търновския, нѣкои пакъ — като Свищовския, иматъ съвършено незначително число дѣла — всичко деветъ; съ една дума трѣбва да признаемъ, че относително архивата на финансовитѣ отдѣления остава много да се желае. Всичкитѣ горѣизложени недостатъци по дѣловодството въ канцелариитѣ на финансовитѣ чиновници за да се отстранятъ и премахнатъ съвършено и за да се тури завнапредъ порядъкъ въ архивата на финансовитѣ отдѣления, ще е нужно отъ нова година да се изработи и введе единъ правилникъ за дѣловодството на финансовитѣ чиновници. Тоя правилникъ, освѣнъ гдѣто ще отстрани досегашнитѣ недостатъци и грѣшки въ дѣлопроизводството, но и ще направи щото всичкитѣ финансови чиновници да водятъ дѣлата си еднообразно и систематично.

Отъ прегледването дѣлата ние се удостоверяваме, че испращанитѣ отъ Министерството предписания се изпълняватъ на врѣме; но като пристигнатъ до кметоветѣ, тѣ се бавятъ твърдѣ много, до като се извърши по тѣхъ нужното. Всичкитѣ свѣдѣния, които финансовитѣ чиновници искатъ отъ кметоветѣ, окжсвятъ, за това не на врѣме се доставляватъ въ Министерството. Още по-голѣма бавностъ се забѣлѣжава въ разглеждането отъ съдилищата дѣлата свързани съ интереситѣ на хазната. Повечето отъ финансовитѣ чиновници ни заявиха, че дѣлата на много кметове предадени за злоупотрѣбление на правителствени пари, не сж се разгледали още; бавното разглеждане на тия процеси злѣ влияе на населението; понеже то като мисли, че закона не наказва престѣпницитѣ, не почита тоя законъ и се насърчава да прави нови престѣпления, да не се подчинява на финансовитѣ агенти и постоянно да извършва незаконни постѣпки. Отъ тука произтичатъ главнимъ образомъ многото углавни дѣла, заведени отъ представителитѣ на хазната.

При всичко че сж отрупани съ много работа финансовитѣ чиновници, благодарение на това, че не сж били премѣствани, сж успѣли да изучатъ

течението на възлагающитѣ се върху тѣхъ дѣла, и за това доста удовлетворително ги изпълняватъ. Почти всички отъ тия чиновници служатъ непрекъснато по 3—4 и по 5 години, слѣдователно всички въпроси, които преминаватъ презъ тѣхъ, имъ сж достатъчно познати. Многото работа и малкото персоналъ въ финансовитѣ отдѣления сж препятствovali до сега на финансовитѣ чиновници да заобикалятъ периодически окръжията си съ цѣль да се запознаятъ по-отблизо съ състоянието на финансовата частъ въ повѣрения имъ районъ. За поправлене и улучшение хода на работитѣ по финансовата частъ въ окръжията, необходимо е, безъ друго, да стане слѣдующето: 1) въ първостепеннитѣ окръжия: Варна, Руссе и Търново да се назначи отъ нова година още по единъ помощникъ финансоваго чиновника и 2) въ третостепеннитѣ окръжия вмѣсто по единъ писаръ да има както и въ второстепеннитѣ по двама, тѣй като не сжществова разлика въ количеството на работата въ еднитѣ и въ другитѣ окръжия. Безъ тия двѣ мѣрки финансовата частъ винаги ще е въ застои и не ще се поправи. Тука сме длѣжни да отбѣлѣжимъ още, че никакъ не останжме доволни отъ дѣятелността и поведението на Силистренския финансовъ чиновникъ, който, като се е предавалъ и предава на пианство, е занемарилъ службата си и е станжлъ въобще съвършено не способенъ за ръководение финансовата частъ въ едно окръжие. Заради това на мнѣние сме той да се понижи и неговия постъ да се повѣри на нѣкое по-благонадѣждно лице; ако и слѣдъ това не се поправи, да се отчисли съвършено.

При Руссенското и Софийското окръжни управления има по единъ младши финансовъ чиновникъ цѣльта на когото е да води и защитава правителственитѣ дѣла въ всичкитѣ съдебни инстанции. На тия лица е възложена една толкова широка задача, щото и при най-добрия имъ изборъ, тѣ не сж въ състояние да отговарятъ на назначението си. До като предаванитѣ въ съдилищата дѣла не излизатъ вънъ отъ обикновенитѣ закононарушения, до тогива опредѣленитѣ отъ правителството финансови чиновници сж въ състояние да ги пледиратъ; но стане ли нужда да се защитаватъ — гражданскитѣ дѣла, гдѣто хазната се явява като истецъ или като отговорно лице за значителни сумми, тамъ младшитѣ финансови чиновници, като не запознати съ науката на правото и съ нашитѣ съдебни закони, естествено, че има повече шансове да загубятъ процеситѣ, отъ колкото да ги спечелатъ. Ето защо прави-

телството трѣбва да има за такива случаи особень свой представитель юристъ, който да води всички по-сериозни дѣла въ сѣдилищата за да се избави хазната отъ загуби, които може да я послѣдватъ.

III. Финансовитѣ нагледници.

Финансовитѣ нагледници сѣ ново учреждение, което отъ сѣществуването си не брой повече отъ една година. Бившия Министръ на Финанситѣ, Г. Начовичъ, като имаше предъ видъ неудовлетворителното състояние на общинскитѣ управления и застоя въ събиранieto на даждията, както и хаоса, който владѣеше въ смѣткитѣ на селскитѣ кметове по данъчната часть, искаше да създаде бирници, които да поправятъ бъркотитѣ въ кметскитѣ смѣтки и да събиратъ редовно данъцитѣ. Тогавашното III Обикновено Народно Събрание не се съгласи обаче, да приеме проекта на Г. Начовича и вмѣсто бирници рѣши да се учредятъ единъ видъ надзорници съ по-ограничени права, които да ходятъ отъ село на село да прегледватъ състоянието на кметскитѣ смѣтки и да настояватъ за редовното събиране недоборитѣ. По рѣшението на сѣщото Народно Събрание Министерството на Финанситѣ изработи съвмѣстно съ Държавния Свѣтъ законъ за финансовитѣ нагледници, въ който опредѣли атрибутитѣ както на нагледниците, така и на финансовитѣ чиновници. Въ това кратко врѣме на сѣществуването си финансовитѣ нагледници, като че се посрещнаха несъчувствително отъ страна на една часть отъ обществото, което даже произнесе надъ тѣхъ, макаръ и преждеврѣменно, своята присѣда, като ги обвини въ безполезность за държавата. Колкото и да почитаме общественото мнѣние, все пакъ сме длъжни да кажемъ, че въ тоя случай трѣбва да се отнесемъ съ голѣма предназливость къмъ взглядоветѣ на ония, които съ недовѣрие гледатъ на финансовитѣ нагледници. Вѣроятно, че причината, по която се укоряватъ нагледниците, е сѣщата, както и оная, влѣдствие на която се укорявахъ едно врѣме финансовитѣ чиновници. Тая причина състои въ слѣдующето: финансовитѣ нагледници, като сѣ задължени отъ закона да преслѣдватъ кметоветѣ за злоупотребление на държавни пари, както и частнитѣ лица за нарушение на тютюневия и питейния и горекия уставъ; като сѣ длъжни да настояватъ за редовното исплащане на даждията и да предаватъ въобще на сѣдъ всички нарушители на финансовитѣ закони, дохождатъ въ постоянно стълкновение съ населението и съ неговитѣ инте-

реси. Съ това именно се обяснява недоброто расположение на населението къмъ нагледниците. Споредъ насъ финансовитѣ нагледници, каквото и да се говори противъ тѣхъ, сѣ полезни за службата, която занимаватъ. Въ краткото врѣме на сѣществуването си тѣ сѣ успѣли да исправятъ много побъркани смѣтки на кметоветѣ по правителственнитѣ даждия; завели сѣ данъчнитѣ селски книги гдѣто е имало за това сериозни и непреодолими препятствия и чрезъ това сѣ отстранили работитѣ; открили сѣ много злоупотрѣбени отъ кметоветѣ правителствени сумми; извършили сѣ провѣрката по исписването тютюнитѣ, по измѣрването на лозята, по преброяването дребни добитъкъ и най-наподиръ съдѣйствували сѣ, колкото е било въ тѣхна власть и сила, за събирането на недоборитѣ. Послѣдната си обязанность, ако и да не сѣ могли до тамъ успѣшно да изпълнятъ, за това не сѣ криви тѣ; но закона, който имъ свързва рѣцѣтъ въ това отношение, и особенно распореданията отъ Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, които възбравявахъ да имъ се дава каквото и да било съдѣйствие отъ страна на полицията. Впрочемъ върху тая точка ние ще поговоримъ подробно въ отдѣла за събирането даждията. Ние намираме сѣществуването на нагледниците, поне врѣменно, за необходимо, защото почти навредъ селскитѣ кметове сѣ хора неграмотни и неподготвени за длъжността си и като сѣ лишени още отъ добри писари, нѣма кой да имъ води смѣткитѣ по правителственнитѣ даждия, да ги провѣрва периодически и да имъ дава въобще нуждитѣ указания по финансовата часть. Тѣй щото, ако да не сѣ и финансовитѣ нагледници, правителството трѣбвало би вѣчно да търпи системата на работитѣ и да остави да владѣе оная аномалия, която е сѣществувала въ селата преди завеждането на новата отчетность по правителственнитѣ даждия. До окончателното усройство на общинитѣ и до турянето въ тѣхъ добръ редъ нагледниците за въ полза и интереса на службата трѣбва да сѣществува; та даже и слѣдъ организацията на общинитѣ ще е нужно зрѣло да се обмисли, да ли премахването на това учреждение ще бѣде сирава и благоразумна мѣрка.

Въ сички почти мѣста, презъ които минахме, ние намѣрихме нагледниците, че обикалятъ околнитѣ си редовно и исправно; тѣ постоянно сѣ на конь и всичкото врѣме минаватъ въ обикаляние района си; единственното исклучение въ това отношение съставляваше Русенския нагледникъ, който освѣнъ гдѣто е обичалъ да прекарва врѣ-

мето си въ Руссе, но и се оказа съвършено незапознатъ съ длъжността си, понеже нито на единъ предложенъ нему въпросъ не бѣ въ състояние да даде удовлетворителенъ отговоръ.

По прегледвание преспектата се оказа, че слѣдующитѣ нагледници нѣматъ заведени дѣла и книгата имъ отъ текущата година сж натрупани на купъ. Златишкия, Тетевенския, Търновския, Еленския, Вѣленския; всичкитѣ други, освѣнъ Руссенския, на които не ни се удаде да разгледаме дѣлата, иматъ заведени дѣла и преписката почти всички бѣ подшита.

Съгласно съ 27 членъ отъ закона за надзора и събиранieto на даждията финансовитѣ нагледници редовно рапортиратъ на окръжнитѣ управители за ходението си по околията и имъ даватъ въобще отчетъ за всичко, което тѣ вършатъ въ обиколкитѣ си; въ нѣкои мѣста намѣрихме, че чл. 31 отъ горѣпоменатия законъ не се изпълнява отъ финансовитѣ нагледници. Въ повечето мѣста обаче, макаръ и да се изпълнява тоя членъ и нагледницитѣ редовно да съобщаватъ на околийскитѣ началници имената на неисправнитѣ длъжници, но за съжаление навсякъдѣ почти околийскитѣ началници не взематъ подъ внимание тия съобщения на нагледницитѣ и не преслѣдватъ такивато платци, съгласно членъ 32 отъ сѣщия законъ. Отъ ревизията на дѣлата, отъ личното ни испитвание нагледницитѣ, до колко сж се запознали тѣ съ надлежнитѣ финансови закони и распореданията, ние се убѣдихме, че по-голѣмата частъ отъ тия чиновници сж хора, които сж въ състояние да изпълняватъ възложенитѣ на тѣхъ обязанности. Най-слаби се оказахъ Орханийскитѣ, Руссенскитѣ, Вѣленскитѣ, Вѣлослатинскитѣ, Свищовскитѣ и Кулскитѣ; послѣднитѣ трима сж назначени неотдавна, но не подаватъ никаква надѣжда за въ бѣдѣще.

За да може финансовитѣ нагледници да принесатъ по-голѣма полза, ние мислимъ, че трѣбва да станятъ слѣдующитѣ пресобразуванія: 1) да се подчинятъ направо на околийскитѣ началници и да бѣдѣтъ като тѣхни помощници, т. е. да се турятъ въ сѣщото положение срямо околийскитѣ началници, както финансовитѣ чиновници сж срямо окръжнитѣ управители. Защото както сж сега, околийскитѣ началници (съ малко исключение), гледѣтъ на тѣхъ не съ добро око и не имъ оказватъ съдѣйствие и улеснение. При това околийскитѣ началници, като ще знаѣтъ, че тѣ ще сж отговорни заедно съ нагледницитѣ за добрия ходъ на финансовата частъ въ околията, ще имъ спо-

магатъ всячески и ще ги контролиратъ по-отблизо. Нагледницитѣ, послѣдствие на по-близкия надзоръ, който ще иматъ надъ тѣхъ околийскитѣ началници, ще бѣдѣтъ принудени да изпълняватъ по-добрѣ и точно обязанноститѣ си; 2) необходимо е нужно сегашния кръгъ на обязанноститѣ, възлагаеми върху финансовитѣ нагледници, да се ограничи значително; тѣй като днесъ за днесъ тѣ участвуватъ въ комисии по разни работи и въобще се товарятъ съ толкова много посторонни дѣла, които имъ отнематъ по-голѣмата частъ отъ тѣхното работно врѣме и нѣматъ никаква възможность да си гледатъ най-главната и сѣщественна задача, данъчната отчетность въ общинитѣ и положението на недоборитѣ, и 3) общо правило е, че всякому, който има извѣстни длъжности, трѣбва да му се даватъ и съответствени правдини. Не е така обаче, съ нагледницитѣ. На тѣхъ сж възложени много обязанности, но не имъ сж дадени никакви права; всичко е предоставено на инициативата на кмета, тѣй щото ако кмета, по каквито и да било съображения, не счете за нужно да вземе препоръчанитѣ отъ нагледникъ мѣрки, всичко остава безъ послѣдствие и най-благитѣ желанія на нагледника оставатъ неосъществени. За примѣръ ще приведемъ 66 членъ отъ закона за надзора и събиранieto на даждията. Споредъ тоя членъ на кмета принадлежи правото да продава движимитѣ имущества или да туря запоръ върху дохода на недвижимитѣ имущества на неисправнитѣ даноплатци, обаче, никъдѣ положително кметоветѣ не се рѣшаватъ да приспособятъ на дѣло горния членъ по причини, които ний ще изложимъ въ отдѣла за събиранieto на даждията. Какво можатъ прочее, въ дадения случай да сторятъ нагледницитѣ за да накаратъ неисправнитѣ длъжници да си платѣтъ данъка, когато отъ една страна закона не имъ дава никаква езекутивна власть, а отъ друга — споредъ распореданията на Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла тѣ не се ползватъ съ съдѣйствие отъ страна на полицията. Заради това, на мнѣние сме щото на нагледницитѣ да се даде право да можѣтъ да продаватъ съвмѣстно съ общинския съвѣтъ движимитѣ имущества на неисправнитѣ даноплатци, и по тоя начинъ да ги заставятъ да се подчиняватъ на тѣхнитѣ законни и справедливи трѣбованія.

IV. Състоянието на данъчната отчетность въ градскитѣ и селски общини.

До преди текущата година, въ всичкитѣ почти села и даже градове на Княжеството не сж сѣще-

ставвали по именни списъци за даноплатцитѣ, нито ижкъ какви — годѣ смѣтки по правителственнитѣ даждия. Въ селата всичкитѣ смѣтки сж се водили на работи: въ градоветѣ гдѣто тая часть е била повѣрена на така називаемитѣ квартални кметове (мухтари) — положението не е било по удовлетворително; сборщицитѣ или мухтаритѣ не сж давали на даноплатцитѣ квитанции, тѣй щото сега е мжчно да се узнае и провѣри, колко едно извѣстно лице е броило пари на сборщика и срещу кое именно даждие; по тая причина и самитѣ сборщици не сж въ състояние да покажатъ: отъ кого иматъ да получаватъ пари и отъ кой именно видъ даждия. За отстранение на работитѣ и за прекращение на тия въпиющи безредици въ данъчнитѣ смѣтки, се изработихж отъ Финансовото Министерство миналата година нови наставления, съдържащи се въ глава IV отъ закона за надзора и събиранieto на даждията. Споредъ тия наставления въ всяко село трѣбва да се държатъ слѣдующитѣ книги: квитанционна, главна, окладна книга и книга за даноплатцитѣ. Съ помощта на тия тевтери може да се знае всѣка минута: до колко възлиза дълга на единъ извѣстенъ даноплатецъ отъ всякаквъ родъ даждия; колко е исплатилъ срещу дължимата си сума и колко остава още да плаща; може да се знае тоже отъ сжщитѣ тевтери: редовно ли постѣпватъ и се внесежтъ даждията и пр. формата имъ споредъ отзивитѣ на финансовитѣ чиновници, постояннитѣ комисии и нагледници е съвършено проста и достъпна за колко — годѣ способнитѣ за работа селски писари. Въ врѣме когато ний ходихме по ревизия, не всички отъ градскитѣ управления бѣхж завели въпроснитѣ тевтери и то по разни причини. Градоветѣ Пирдопъ, Етрополе, Орхание, Тетевенъ, Плъвенъ, Севлиево, Ловечъ, Троянъ, Елена, Бѣла, Варна, Балчикъ, Добричъ, Силистра, Рахово, не бѣхж още наредили данъчнитѣ си смѣтки въ новитѣ тевтери; едни защото сегашнитѣ общински състави не бѣхж приели още отъ бивнитѣ всичкитѣ книжа и смѣтки, и се изискуване още нѣколко врѣме до окончателното превеждане въ извѣтностъ положението на недоборитѣ и всички относящи се до тѣхъ свѣдѣния; други, защото имали спорни сумми, които не искали да вишатъ въ тевтеритѣ, като се надевали да се опростятъ, а въ Ловечъ на примѣръ, гдѣто градското упавление може да послужи за моделъ на всички други общински управления, тевтеритѣ не бѣхж заведени, по тая единствена причина, че бившия кметъ Векилески не предалъ още смѣткитѣ си нито на миналогодишния

нито на сегашния съставъ, при всичко че е имало и комисия, съставена за тая цѣль отъ окръжния управитель. Останалата часть отъ градоветѣ, които посѣтихме, като: Златица, Габрово, Търново, Руссе, Разградъ, Шуменъ, Свищовъ, Видинъ, Кула, Бѣлоградчикъ и Ломъ бѣхж завели и приготвили всичкитѣ си тевтери по даждията. Отъ тѣхъ нѣкои, а именно Златица, Габрово, Разградъ, и Свищовъ не бѣхж ги написали до тамъ редовно, като сж испустнали изъ предъ видъ послѣдовавнитѣ по тоя предметъ наставления отъ Финансовото Министерство. Отъ горѣизложеното става ясно, че повечето отъ градоветѣ не бѣхж приспособили още новата данъчна отчетностъ; но понеже всички почти се готвахж да я приспособятъ и очаквахж само удобния моментъ да добиятъ отъ когото трѣбва нуждитѣ свѣдѣния и смѣтки, то ний мислимъ, че около половината отъ тия градове сж приспособили вече въпросната отчетностъ. Колкото се отнася до положението, въ което се намира счетоводството по даждията въ селата и паланкитѣ, може да се каже, че и то представлява сжщата картина, както и онова въ градоветѣ, а именно: като изключиме Златишката и Орханйската околии, гдѣто книжата никакъ не бѣхж заведени и отчасти Руссенското и Варненското окръжия, гдѣто по причина на растрояванието общинитѣ и по късното испроваждане тевтеритѣ нѣмало е възможностъ да се тури въ дѣйствиe новата система по счетоводството на даждията, въ всичкитѣ други околии, презъ които минахме, въ по-голѣмата часть отъ селата имъ данъчнитѣ смѣтки бѣха приведени въ порядкъ и записани по книжата.

Преглежданието на мѣсто цѣлия механизъмъ на държавното счетоводство по данъцитѣ въ общинитѣ ни убѣди напълно, че ако презъ текущата година и да не си послужатъ нѣкои села съ раздаденитѣ имъ книжа по разни причини, то отъ идущата година смѣло можемъ да кажемъ, че по всемѣстно въ Княжеството, съ изключение, може би, само на Софийското, Трънско и Кюстендилско окръжия, гдѣто населението е най неграмотно и неразвито, данъчнитѣ тевтери ще се водятъ порядъчно. Най голѣмото препятствие за редовното водение на селското счетоводство се състои въ растрояванието на общинитѣ. До когато на чело на управлението въ селата ще стои единъ неграмотенъ кметски помощникъ и полуграмотенъ писаръ, до тогава правителството не може да рассчитва на добръ резултатъ не само по счетоводството, но и по всяка друга отрасль. Ето защо, часъ по-скоро е нужно да се даде на налитѣ общини единъ

опредѣленъ типъ и направление, връхъ основата на които да могатъ тѣ да се развиватъ; раздробленieto имъ на такива микроскопически части, както сѣ сега, не ще доведе до никакво добро слѣдствие. Впрочемъ Министерството на Вътрѣшнитѣ Дѣла е забѣлѣжило напослѣдъкъ тоя недостатъкъ и е предписало, щото нѣколко съседни села да се сгруппиратъ наедно и да си хванѣтъ за обща смѣтка единъ писарь, който да имъ води венчикитѣ общински работи и пр. Втората причина, която приицетвува на водението данъчнитѣ смѣтки и книги е слѣдующата: въ нѣкои мѣста, макаръ да сѣ тѣ рѣдки, има даждия наложени и утвърдени отъ финансовото Министерство, но не расхвърляни отъ общинскитѣ власти; тѣй сѣщо има стари смѣтки по недоборитѣ, неprovѣрени още и нерасчислени, като напримѣръ въ градоветѣ, за които споменахме по-горѣ, гдѣто венчки тѣ бъркотни сѣ плодъ на бившитѣ мухтари. Естествено е, че до като се расчислятъ единъ день тия стари смѣтки и до като не се расхвърлятъ общитѣ оклади върху данолатцитѣ не може и да се мисли за никакъвъ редъ, за никаква отчетность. Утѣшителното е само това, че градоветѣ сериозно сѣ заловили да пречистятъ вехтитѣ смѣтки и да се отърватъ веднажъ за винаги отъ онзи безпорядъкъ, който сѣ наслѣдили отъ своитѣ предшественници.

У. Събиранieto на даждията и мѣрkitѣ които трѣбва да вземе правителството относительно недоборитѣ.

Когато началството ни испроводи въ командировка по Княжеството, то ни поръча да се заемемъ най вече съ сериозното и тщателно изучаване въпроса за крайне передовното събиране на данъцитѣ. Ний взехме подъ особено внимание тая поръчка на г. Министра Сарафова, защото съзнавахме и съзнаваме, отъ една страна, че тоя въпросъ е единъ отъ най жизненнитѣ за държавата; а отъ друга че той бѣ поставенъ на непрочни основания отъ бившето Министерство на Вътрѣшнитѣ Дѣла.

Отъ вѣдомостъта на Финансовото Министерство до 1 юлий т. год. се вижда, че оставатъ недобори отъ 1877/1882 год. . 5,787,171.54¹/₂ и отъ 1883 год. 6,900,296.38

Всичко 12,687,467—92¹/₂

Сравнителната статистика за постѣпленията на даждията презъ смѣтнитѣ мѣсеци на истекшата и текущата година показва, че презъ текущата година недоборитѣ много по-передовно постѣпватъ отъ колкото презъ миналата. Презъ мѣсецитѣ

януарий и февруарий т. год. постѣжило по-малко на 1,245,229 л. 90¹/₂ ст. отъ колкото презъ сѣщитѣ мѣсеци мин. год. Презъ мартъ т. год. е постѣжило по-малко 792,879 л. 01³/₄ ст. презъ априлий по малко 105,501 л. 97¹/₂ ст., презъ май повече на 124,344 л. 05¹/₂ ст. и презъ юний по-малко на 286,843 л. 28¹/₂ ст. Тия цифрови данни напълно установяватъ факта, че недоборитѣ презъ текущата година много по-бавно и по-мѣчно се събиратъ отъ колкото презъ истекшата.

На вредъ почти, гдѣто има значителни недобори, сѣществуватъ два вида причини: едни мѣстни, които дѣйствуватъ само въ предѣлитѣ на извѣстни окръжия, околии, или села; а други общи причини, които сѣществуватъ въ цѣлото Княжество и упражняватъ своето влияние безразлично въ всяко окръжие и околия. Най главнитѣ причини, които сега пречатъ за редовното постѣпване на даждията сѣ тия:

1. Отсѣтствието на всяко съдѣйствие отъ страна на полицията при събиранieto даждията и невъзможността да се събиратъ напослѣднитѣ съ убѣждение.

2. Слабата дѣятелность на околийскитѣ началници въ това отношение;

3. Възлаганieto разнородни обязанности върху финансовитѣ нагледници, като напримѣръ: участието имъ въ различни комисии по опредѣление границитѣ на соватитѣ, черкезскитѣ, татарски и на забѣгналитѣ турци имущества, измѣрванieto и provѣрката на тютюнитѣ, лозята, беглика и пр. които обязанности имъ отнематъ всичкото работно врѣме и ги отвличатъ отъ най главната имъ задача — надзора за събиранieto на недоборитѣ;

4. Неграмотностьта на кметскитѣ помощници (селски кметове), нѣманието писари въ селата и растуранieto на общинитѣ;

5. Честото произвеждане избори за членове на градски и селски общински съвѣти, за окръжни съвѣти, за представители на Нар. Събрание и пр.

6. Неподаванieto нѣкъдѣ смѣткитѣ отъ бившитѣ кметове на сегашнитѣ общински съвѣти и черасхвърлянието нѣкои даждия, по немарение на общинскитѣ власти;

7. Сѣществуванието въ нѣкои мѣста на спорни даждия, подлежащи на provѣрка и всестранно изслѣдване; и

8. Кудуванието отъ населението турски имущества.

Първитѣ отъ петтѣхъ изброени по-горѣ причини сѣ общи за цѣлото Княжество; а послѣднитѣ четири сѣ приврѣмenni и частни, имѣющи сила само въ извѣстни мѣста.

Слѣдъ посочването на причинитѣ, които сж произвели застои въ недоборитѣ, ний сме длъжни да се спремъ върху всяка една отъ тѣхъ, а най вече върху първата като най могущественна първа причина. Известно е, че миналата година въ ноемврий мѣсець Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла бѣше испратило циркуляръ до окръжнитѣ управители, въ който имъ предложи да събиратъ данъцитѣ съ убѣждение, и по никакъвъ начинъ да не отпущатъ за тая цѣль стражари. Тая мѣрка до толкова злѣ повлия на събирането даждията, щото направи и добритѣ до тогава платци нередовни и непокорни. Съ тѣзи мѣрка не бѣха съгласни и двамата ваши предшественици: г. г. Начовичъ и Сарафовъ и настоявахъ предъ Министра на Вжрѣшнитѣ Дѣла да я отмѣни, като безполезна и врѣдителна; но за съжаление тя не биде отмѣнена. Заради това днесъ за днесъ събирането на даждията е оставено на кметовегѣ. Закона за надзора и събирането даждията (§ 66 — 68) дава право на кметовегѣ да продаватъ имуществата на неисправнитѣ даноплатци; никой обаче не е приспособилъ до сега горѣпоменатитѣ членове, па и не може да ги приспособи, защото го е страхъ да не го запалятъ неговитѣ съжителни и защото отъ желание да бѣде избранъ и въ бждѣще, не се рѣшава да употреби строгостъ спрямо когото и да било отъ избирателитѣ му. Мнозина кметове сж ходатайствували предъ окръжнитѣ управители, за да имъ испроводятъ стражари, които да настояятъ за събирането даждията, и съ това явно сж доказали, че тѣ нѣматъ онова правствено влияние за да накаратъ съ собствената си сила даноплатцитѣ да се подчинятъ на тѣхнитѣ трѣбования. Отъ разговора, който имахме както съ окръжнитѣ управители, тѣй и съ финансовитѣ и административни агенти, съ кметовегѣ и пр. излиза, че у насъ поне за сега даждията не може да се събератъ безъ стражари — съ убѣждение. Ний на всякъдѣ четохме рапортитѣ на окръжнитѣ управители, испроводени презъ май и юний мѣсеци г. год. до Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла относително недоборитѣ; въ тия рапорти тѣ казватъ, че главната пречка за неуспѣшното събиране недоборитѣ е това, гдѣто не се дава полицейска помощ. Нашето население е навикнало да дава пари, само когато види стражаринъ въ селото. При това и нашитѣ закони не само че не забраняватъ на полицията да дава своята помощ на кметовегѣ при събирането даждията, но напротивъ даже изрично ѝ предписватъ, да оказва всячески съдѣйствието си въ тоя случай. Чл. 203

отъ закона за полицейската стража и чл. 49 отъ закона за надзора и събирането даждията вмѣняватъ въ обязанность на полицията да дава съдѣствие въ врѣме на събиране даждията. Втора причина, че околийскитѣ началници дѣйствително упражняватъ слаба дѣятелность по пречистването на недоборитѣ, ний се убѣдихме на дѣло. Твърдѣ малко намѣрихме начилници, които слѣдъ като сж получили отъ нагледницитѣ списъци за неисправнитѣ даноплатци, да сж отишли, съгласно съ 32 чл. отъ закона за надзора и събирането даждията, за да накаратъ непокорнитѣ, да си платятъ дълговетѣ. Едни отъ тѣхъ правятъ това по нерадение, а други защото нѣматъ материалната възможность да се занимаватъ съ даждията, като си иматъ свои специални обязанности, като на примѣръ: да произвеждатъ военний наборъ, да преслѣдватъ разбойници, да правятъ разни разслѣдване и да извършватъ въобще всички други чисто административни работи, които съставляватъ тѣхната пряма обязанность. Третия причина тоже силно влияе на застои въ недоборитѣ и догдѣто нагледницитѣ не се освободятъ отъ разнитѣ посторонни занятия, които имъ се възлагатъ сега, тѣ нема да бждатъ полезни. Сжщото може да се каже и относително неграмотността на кметскитѣ помощници и малограмотността на писаритѣ, което винаги ще влияе злѣ не само върху събирането даждията, но и върху цѣлия ходъ на селскитѣ работи. Особено гибелно влияние имахъ върху събирането даждията изборитѣ, станали миналата и текущата години, и които сж на брой осемъ. Честото преизбирание и промѣняване на кметовегѣ предизвиква пленъ застои въ недоборитѣ, защото щомъ чье кмета, че ще се избира други, той напуца вече работата си и не се грижи за нищо, до когато го замѣсти новоизбрания. Причинитѣ, изложени въ 6 и 7 точки макаръ и да сж врѣмenni, изискува се известень срокъ до като се премахнатъ окончателно. Относително спорнитѣ даждия се води усиленна преписка между Финансовото Министерство и окръжнитѣ управители, нѣ тѣй като е потрѣбно да представятъ претендитѣ фактически доказателства за спадането на неправилно наложенитѣ върху тѣхъ сумми, за това расчитванието на послѣднитѣ не може да се свърши тѣй лесно. Осмата причина може да се каже е способствувала тоже значително за нецѣлѣснотото на недоборитѣ, особено въ врѣме, когато изселването на турцитѣ изъ Княжеството е ставало въ голѣми размѣри. Селата сж се надпреварвали да си накупятъ имущества отъ изселюцитѣ се

турци; тъй щото всички почти запасъ на готовитѣ си пари похарчихъ, като го вложихъ въ земи и др. недвижими имущества, даже и подъ лихва пари сѣ вземали за тая цѣль.

За да се тури за напредъ събиранieto на даждията върху по правилна и законна основа и да се пречистятъ по-скоро недоборитѣ, необходимо е да вземе правителството слѣдующитѣ мѣрки:

1. Да унищожи циркулярното на Министерството на Вътрѣшнитѣ Дѣла отъ 5 ноемврий 1883 год. подъ № 7080 относително събиранието даждията съ убѣждение, и да се предостави право на кметоветѣ да искатъ полицейска помощъ всяки пѣтъ, когато тѣ иматъ отъ нея нужда;

2) да се предостави право на финансовитѣ нагледници, да продаватъ съвмѣстно съ кметоветѣ имущества на несправнитѣ даноплатци, съгласно съ 66. 67 и 68 членове отъ закона за надзора и събиранieto даждията;

3) да се обърне особено внимание върху расчитването на спорнитѣ даждия, за която цѣль да се предпие на постояннитѣ комисии, да представятъ въ единъ извѣстенъ периодъ врѣме мотивирани постановления за подобнитѣ даждия, за да се побърза съ расчитването имъ;

4) да се освободятъ, до колкото е възможно, финансовитѣ нагледници отъ излишнитѣ обязанности, които сега се товарятъ върху тѣхъ, за да може тѣ да се ограничатъ главнимъ образомъ съ надзора по събиранieto даждията, и

5) по причина, че градоветѣ иматъ да даватъ най голѣми сумми, необходимо е да се задължатъ, да си наематъ специални бърници.

Ако не се взематъ горнитѣ мѣрки отъ правителството, ний сме убѣдени, че съществуващитѣ недобори нѣма да се събержтъ още за дълго врѣме; на освѣнъ това ще се даде поводъ щото и текущитѣ даждия да не се внесжтъ на врѣме. Вземанието по строги мѣрки е толкова повече желателно и необходимо, че $\frac{3}{4}$ отъ цѣлата сумма на недоборитѣ се намира въ състоятелни лица. За доказателство на това ни служи слѣдующий фактъ: Вратчанския, Раховския, Търновския и Руссенския окрѣзи, гдѣто населението е най заможно, дължатъ на правителството около 5,000,000 л., които съставляватъ почти половината отъ недоборитѣ.

Тѣжгодишното даждие (бегликъ) най успѣшно се е събрало въ Шуменското и Варненското окрѣжия, а именно: въ първото е постѣпилъ вече цѣлия окладъ, въ размѣръ 164,000 л., а въ Варненското, по послѣднитѣ свѣдѣния въ Министер-

ството, отъ 400,000 лева, постѣпило е 370,000. Въ врѣме на пребиванието ни въ Варна, ний слѣдихме за хода по събиранieto на това даждие, и за това не можемъ да не отдадемъ справедливостъ на тамошния окрѣженъ управителъ г. Тишева за распоредителността му и мѣрките, които бѣ взелъ по събиранieto на горѣозначеното даждие.

Най значителната сумма отъ недоборитѣ се пада на поземелното даждие, което съставлява за сега едно количество отъ 6,000,000 лева, т. е. половината отъ цѣлия дългъ на населението. Нередовното постѣпване на това даждие произлиза не отъ това, че то пада тежко на даноплатцитѣ, (понеже ние знаемъ че когато се вземаше същото даждие въ натура, оклада му възлизаше не на 10,000,000 лева, а на 12 и даже на 14 милиона); а просто защото у насъ нѣма никаква строгосъ и редъ въ събиранieto на всички почти даждия. Ако правителството би поискало текущата година да събере десятъка въ натура, то навѣрно би получило 15 милиона, вмѣсто 10, както е предвидено въ бюджета. Отъ това става явно, че плащанието въ пари десятъка, споредъ съществуващия въ Княжеството законъ, е много по неизносно за хазната, отъ колкото събиранieto му въ натура. Слѣдователно трѣбовало би да заключимъ, че населението е доволно отъ сегашната система, чрезъ която десятъка се замѣни въ даждие отъ пари, понеже то печели, ний срещаме обаче свѣршено противоположно явление: съ малко исключения, земеделческото население повече клони къмъ вехтата система отъ колкото къмъ новата. Това явление се обяснява: 1) съ вѣковния навикъ да се отдѣля десетата частъ отъ произвѣденията за царщината; 2) съ евтинитѣ цѣни на хлѣбнитѣ произвѣдения презъ миналитѣ години, и 3) гдѣто подземленото даждие не тежи еднакво и равномѣрно върху даноплатцитѣ: има мѣста, гдѣто то се пада по 4 гроша на дюлюмъ, има пакъ и такива мѣста, гдѣто се пада по $1\frac{1}{2}$ —2 гроша на дюлюмъ. Естествено е, че жителитѣ въ мѣстата отъ първата категория ще сж за десятъка въ натура; а ония отъ втората категория за десятъка въ пари. Възъ основание на горѣизложеното ний дохождаме до заключение, че изобщо закона за преобразуване десятъка въ даждие отъ пари е доста благоприятенъ за интереситѣ на земеделцитѣ, и ако има оплаквания противъ него, това става само гдѣто при еднакви условия, едно село плаща по малко десятъкъ въ сравнение съ друго. Най главния недостатъкъ на нашия законъ за поземелното

даждие състои въ това, че общата сума (оклада) определена отъ правителството възъ основание на средната цифра отъ десѣтъка за 1879, 1880 и 1881 год., не е основана на сираведливи данни. Неточността на тия данни се обяснява съ това, че ; а) тритѣ години, взети за мѣрка въ тоя случай, не сѣ достатѣчни, особено като севземе предъ видъ тѣхната анармалностъ въ отношение на производителността и б) определението стойността на десѣтъка отъ хранитѣ за 1880 и 1881 год. трѣбвало би да стане за всички села безъ исключение на основание средната пазарна цѣна на хранитѣ, а не на основание цѣната, по която се продадохъ на търговци, или исплатихъ отъ самото население. Ето защо селата, хранитѣ на които добихъ добри цѣни презъ 1880 и 1881 год. плащатъ сега сравнително по много отъ ония, десѣтъка на които се продаде съ по долни цѣни.

Слѣдъ поземелния налогъ трѣбва да се спремъ върху емляка, иджара и теметуата и да кажемъ, че тия даждия се расхвърлюватъ и исплащатъ най нередовно, по причина че въ приготвението на окладитѣ имъ стѣватъ най много бъркотии. Тия бъркотии не ще се премахнатъ до когато въпроснитѣ даждия ще се определятъ по турекитѣ мазбати или пакъ по неправилнитѣ оцѣнки, произведени презъ 1879/80 год. Капитално улучшение въ областта на емляка и иджара ще послѣдва само въ такъвъ случай, ако стане ново описание на недвижимитѣ имущества, за което има вече изработенъ законопроектъ отъ Министерството на Финанситѣ. Колкото за теметуата, той е едно даждие съ произволна основа и тежи неравномѣрно на населението, заради това той трѣба да се замѣни съ патентно даждие.

Другитѣ окладни даждия, съ исключение на беглика и серчимъ, тоже нередовно се събиратъ; но като окладитѣ имъ сѣ не до тамъ значителни нѣма да се спираме върху недоборитѣ имъ.

VI. Постояннитѣ комисии.

Съгласно членове 1 и 2 отъ закона за окръжнитѣ съвѣти, въ всѣко окръжте има по единъ съвѣтъ, който трѣбва да се занимава съ хазѣйството на окръга, и който се представлява отъ една постоянна комисия състояща отъ 4 члена, избрани изъ между членовѣ на съвѣта. Понеже административното устройство на поменѣтитѣ съвѣти се намира подъ прямото вѣдомство на г-на Министра на Вѣтрѣшитѣ Дѣла, то и надзора за правилното имъ функциониране зависи направо отъ него. Ний нѣмаме за цѣль, да разглеждаме тукъ самия законъ за окръжнитѣ съвѣти, до колко

послѣднитѣ отговарятъ на назначението си и дали принасятъ каква годѣ полза въ финансовото управление на държавата. При обиколката си ний сътохме за нужно, да обжрнемъ внимание само върху отчетността имъ, тамъ гдѣто съществуваше такава.

Членовѣтѣ 29 до 36 предвиждатъ приходитѣ и расходитѣ на окръжнитѣ съвѣти, но ни единъ съвѣтъ не срещнахме, който да има какъвъ — годѣ приходъ; суммитѣ за съдържанието и др. разноски на съвѣтитѣ се отщущатъ за сега отъ държавното съкровище, тѣй щото никаква отчетность специално за приходитѣ и расходитѣ на съвѣтитѣ не е введена до сега. Въ постояннитѣ комисии се намиратъ квитанционнитѣ книги за условно постѣпившитѣ сумми, за десѣтъка отъ варъ, камелолони, смрадлика, пѣтната повинность и други нѣкои приходи, събиранieto на които бѣше възложено на бившитѣ окръжни съвѣти, които отъ своя страна ги внасяхъ въ ковчежничествата. Съ прилаганието въ дѣйствието закона за окръжнитѣ съвѣти отъ 21 септемврий 1882 год. квитанционнитѣ книги бѣхъ отнети отъ съвѣтитѣ и предадени на финансовитѣ чиновници при окръжнитѣ управители; но отъ началото на текущата година се пренесохъ пакъ въ постояннитѣ комисии. Повечето отъ финансовитѣ чиновници и постояннитѣ комисии сѣ водили квитанционнитѣ книги тѣй неправилно, небрежно и нечисто, щото оставянието имъ за по дълго врѣме въ тѣхъ намираме за вредително. Въ нѣкои комисии, като напримѣръ Търновеката, книгитѣ сѣ толкозъ побъркани и издаденитѣ отъ ковчежничеството квитанции срещу внеситѣ сумми тѣй расхвърляни изъ дѣлата и долашитѣ, щото бѣше невъзможно да се направи провѣрка. А пакъ квитанционната книга на Раховския окръгъ не се намира нито въ постоянната комисия нито у финансовия чиновникъ и Богъ знае на кждѣ е захвърлена.

Държавнитѣ приходи трѣбва да постѣпватъ направо въ ковчежничеството безъ никакво посредство, щомъ това е възможно, затова мислимъ за необходимо отъ началото на идущата година да се уничтожатъ специалнитѣ квитанционни книги по условнитѣ приходи и други десѣтъчни сумми, които се водятъ отъ постояннитѣ комисии, и постѣпленията да се внасятъ направо въ ковчежничествата, като се вземе въ внимание слѣдующето:

1. При отдаванието подъ аренда правителственитѣ, вакуфскитѣ и на забѣгналитѣ турци, имущества, блатата и др. подобни. постояннитѣ комисии да представляватъ въ ковчежничествата

чрезъ окръжния управителъ списъкъ на арендаторитѣ, заедно съ единъ оригиналенъ екземпляръ отъ еключения контрактъ. Въ условията трѣбва да се гледа, щото сроковетѣ на исплащането наема да бѣждатъ колкото се може по-малко, а ако е възможно да се предплаща наема. Наемитѣ въ градоветѣ ще се внасятъ отъ арендаторитѣ направо въ ковчежничествата. Ако въ опредѣленитѣ срокове не се яви нѣкой, да плати, ковчежничеството ще съобщи на управителя, да вземе надлежитѣ мѣрки. Наемитѣ за имуществата по селата, гдѣто има такива, ще се събиратъ отъ кметоветѣ и внасятъ заедно съ другитѣ приходи. Ювата да се продава съ търгъ както сега отъ постоянната коммисия и слѣдъ като се спаднатъ разносцитѣ по продажбата и храняннето на добитѣя останалата сума да се внася въ ковчежничеството заедно съ една смѣтка за получената и израсходвана сума и единъ екземпляръ отъ съставения при продажбата протоколъ. Пжтната повинностъ ще се събира отъ кметоветѣ и бирницитѣ на основание окладнитѣ списъци и ще се внася направо въ ковчежничеството. По тоя начинъ и постояннитѣ коммисии ще бѣждатъ освободени отъ единъ товаръ и смѣткитѣ ще се водятъ аккуратно въ ковчежничествата.

VII. Градски общински управления.

Особенно внимание обръцахме върху отчетността на градскитѣ общински управления, като имахме предъ видъ, че до сега ни Министерството на Вътрѣшнитѣ Дѣла, ни Министерството на Финанситѣ, нито пъкъ окръжнитѣ управители, сж се погрижили да погледнатъ, въ какво положение се намира тя, и да имъ дадатъ необходимитѣ елементарни наставления. „Закона за общинитѣ и за градското управление“ отъ 23 септемврий 1882 година, предвижда, че всяка община трѣбва да има своя бюджетъ; опредѣля приходитѣ и расходитѣ; лицата, които трѣбва да ги събиратъ; кой трѣбва да преглежда смѣткитѣ имъ и проч., по нито въ закона, нито съ особенъ нѣкой правилникъ, наставления или окръжно, е оказано на общинскитѣ управления, какви книги трѣбва да водятъ, какви смѣтки и кога трѣбва да представляватъ за приходитѣ и расходитѣ и даже какъ трѣбва да съставляватъ бюджета си. Въ нѣкой градски общински управления намѣрихме съставени бюджети, утвърдени отъ окръжнитѣ управители и захвърляни въ дѣлата, безъ да сж ги подирили вече отноелб; други оставили въ сила бюджета си за истекалата година; а трети несъставили

още бюджета си, защото мислили, че трѣбва предварително да истече годината, за да се види, какви приходи ще постѣиятъ и колко разноси ще направятъ. Това произлиза само, отъ гдѣто ни едно общинско управление не е било проникнато отъ цѣльта, съ който се съставлява бюджета. Считаме за излишно да говоримъ за селскитѣ общински управления, защото на никѣдѣ несрѣщнахме бюджетъ, или каквато и да била отчетностъ. Едни отъ градскитѣ общински управления водятъ по предание на двѣ на три единъ видъ квитанционна книга и една приходо-расходна книга; други завелъ безъ никаква цѣль по 4—5 книги подъ разни названия, отъ които неможатъ да извлекатъ никакви опредѣлени и точни свѣдѣния; трети се отрупали съ цѣла отчетностъ по подражение на ковчежничествата, безъ да е имало нужда отъ толкова много книги; а четвърти водятъ само квитанционна книга и бухгалтерски книги за прихода и расхода, съставени по подражение на правителственитѣ тефтери за прямитѣ даждия, които сж въведени у кметоветѣ. Отъ всичкитѣ само послѣднитѣ представляватъ ясно, какви сумми сж постѣили и какви похарчени отъ всяки видъ приходъ и расходъ. Всичкитѣ обаче сж събирали оправдателни документи за израсходванитѣ сумми.

Бюджетътъ е акта, съ който се предвиждатъ приходитѣ що трѣбва да събере всяко учреждение и разносцитѣ, които то трѣбва да направи въ продължение на извѣстно врѣме; особенно по расхода ни едно учреждение не трѣбва да изживава повече сумми, отъ колкото е разрѣшено въ бюджета за всяки видъ расходъ. За това необходимо е, щото всяко учреждение да държи смѣтка за расходитѣ по всяки параграфъ. Смѣтнитѣ книги на повечето отъ общинскитѣ управления представляватъ само общата сума на прихода и расхода, безъ никакви подраздѣления; въ такъвъ случай бюджета имъ е съвършено излишенъ. Забѣлжително е, че служащитѣ въ всички общински управления показватъ най-голѣма готовностъ, да улчшатъ счетоводството си и съ особенно внимание изелушваха наставленията, които имъ давахме за врѣменното му поправление, като се оправдаваха, че влпната за всичкитѣ нередовности не сж съставитѣ, а защото никой не се е заинтересувалъ да погледне що вършатъ и да имъ укаже съдѣйствието, което впрочемъ е съвършено вѣрно. За въвеждане необходимото еднообразие, редовностъ и ясностъ въ счетоводството на общинскитѣ управления, трѣбва да се приготви особенъ правилникъ отъ Финансовото Министерство, който да се приложи въ

дѣйствието отъ началото на идущата година, като имъ се приготвятъ во врѣме и нуждитъ за това книжа.

VIII. Земледѣлчески касси.

Земледѣлческитѣ касси сж учредени, за да се даватъ въ заемъ пари на занимающитѣ се съ земледѣлие лица, които иматъ нужда отъ пособие за подобрене на домакинството си или обработването на земята (чл. 1 отъ устава). Цѣльта, съ която сж учредени касситѣ, е великолѣпна и никой не може откажа, че отъ откриванieto имъ до сега тѣ сж оказали голѣми услуги на земледѣлческата класа, било по селата, било въ градищата. Състава на касситѣ, съ малко искључения, макаръ и изборенъ, намѣрихме доста подготовенъ, за да изпълнява възлагаемитѣ нему обязанности. Отчетността е добръ усвоена отъ касиеритѣ и секретаритѣ и книгитѣ се водятъ правилно и доста чисто. Уставътъ на касситѣ, утвърденъ още презъ 1878 година, се оказва въ повечето отношения практиченъ, при все това обаче необходимо е да се въведатъ въ него долѣизложенитѣ измѣнения, които би предали на касситѣ много по-голѣма здравина и редовность:

1) Чл. 14 отъ устава задължава, штоо касиеритѣ да се избиратъ отъ земледѣлческото население за една година. Тоя срокъ е толкова краткъ, штоо едвамъ касиера се запознае съ длѣжността си, ето че нови избори рѣшаватъ да се замѣни съ други. Нѣма нищо, което да влияе повече за застоа и неуреданието на едно учреждение, колкото честото промѣнене на състава му. Желателно е, штоо касиеритѣ, ако се не назначаватъ безъ изборъ, а съ гаранция, то поне да се избиратъ най-малко по за три години.

2) Въ устава не е предвидено до каква сума кассата може да дава на заемъ; а това дава поводъ, штоо мнозина спекуланти да се ползватъ отъ случая и да взематъ значителни сумми, които отъ своя страна раздаватъ на населението съ повисоки лихви. Освѣнъ това, много касси сж раздали значителни сумми (отъ 1000 до 3000 лева и повече) на заможни землевладѣлци, които ги употребяватъ за купуване турски имоти, когато нуждающитѣ се да си купятъ добитѣкъ или да подкрѣпятъ хазайството си, не могатъ да намѣриятъ въ касситѣ нуждитѣ тѣмъ сумми.

3) Споредъ чл. 21 на устава сроковетѣ на заемитѣ се назначаватъ по желанието на заемачитѣ, но не могатъ да бѣдѣтъ по-малко отъ три мѣсеца и повече отъ една година. По-голѣмата частъ отъ заемитѣ сж правени съ 6-мѣсеченъ срокъ,

но едва ли ще има $\frac{1}{10}$, които при истичанieto на срока да си исплатятъ длѣговетѣ или пакъ да промѣнятъ записитѣ, като внесжтъ слѣдующата се лихва за новия срокъ. Мѣркитѣ за преслѣдване неисправнитѣ длѣжници сж толкова слаби и непрактични, штоо отъ день на день положението на касситѣ ще става по-трудно, ако не се взематъ надлежитѣ мѣрки за исправлението на тоя недостаткъ. Възмутително е да гледа человекъ въ вепчкитѣ касси записи, на които срокътъ е истекълъ още презъ 1879 година, да бѣдѣтъ още не промѣнени или не платени. Поради лекостята и слабостята на касиеритѣ повечето земледѣлци, като взели пари отъ кассата не помислили вече че трѣбва да ги платятъ. По-голѣмата частъ отъ капиталитѣ на кассата състои въ записи отъ 1879—80—81—82 и 83 години, на които сроковетѣ сж истекли, а не промѣнявани. Ненаврѣменното промѣняване на записитѣ произлиза отъ туй, че предвиденитѣ мѣрки въ устава за преслѣдване неисправнитѣ длѣжници, макаръ и неособенно практични, не се никакъ приспособяватъ. Слѣдъ истичанieto на срока касиеритѣ се задоволяватъ само да поканижтъ чрезъ кметоветѣ длѣжницитѣ и чакаатъ да се явятъ. Много малко длѣжници има предавани на съдъ и слѣдъ произнасяние рѣшението на съдилището, до като изпълнителния листъ не е още издаденъ, длѣжникътъ се явява въ кассата и промѣня записи си. За да се въведе аккуратность въ промѣняването на записи тѣ, трѣбва устава да се измѣни, штоо преслѣдването на неисправнитѣ длѣжници да се извършва административнимъ образомъ, както се постѣпва при исплащанieto на даждията и на всички езекутиранъ длѣжникъ да се не даватъ занакредъ подъ никакъвъ начинъ пари. Не въврѣменното промѣняване записитѣ причинява още загуби за касситѣ, защото ако на врѣме се внасяж лихвитѣ, тѣ ще съставляватъ капиталъ, който ще се дава тоже подъ лихва.

4) Особенно затруднение за земледѣлцитѣ е това, гдѣто касситѣ изискватъ, штоо порѣчителитѣ да се явяватъ заедно съ лицата, що взематъ пари, за да подпишатъ записи, който трѣбва да се завърт и отъ общинското управление или постоянната коммисия, ако лицата сж неграмотни. Много по-удобно ще бѣде, ако порѣчителитѣ подписвахъ записи въ селското общинско управление и записи се потвърдеше отъ кмета, който подъ отговорность да е обязанъ да слѣди за състоятелността на порѣчителитѣ. София, 7 августъ 1884 год.

Началници отдѣления: } М. Теневъ.
} С. Караджовъ.

Отъ Министерството на Финанситѣ.

ОБЯВЛЕНИЕ

№. 20657.

Министерството на Финанситѣ увѣдомява почитаемата публика, че на 25 идущий августъ, отъ 9—12 часа предъ пладнѣ, ще се отдава въ помѣщението му на търгъ съ запечатани офферти, доставянието нужднитѣ канцелярски материяли за разнитѣ министерства, главното Телеграфо-почтенско управление и пр., съгласно съ изложения по-долу списъкъ.

Желающитѣ да взематъ участие на търга, трѣбва да внесжтъ залогъ въ нѣкое ковчезничество или Българската Народна Банка двѣ хиляди (2000) лева.

Поемнитѣ условия и образцитѣ на материялитѣ, можтъ да се виждатъ всяки день отъ 9—12 часа предъ пладнѣ въ Министерството на Финанситѣ.

София, 28 юлий 1884 година.

Главенъ секретарь: Д. Попповъ.

№ по редъ	Наименование на канцелярскитѣ предмети	Наименование на количеството	Всичко	З а б ѣ л ѣ ж к и
1	Бѣли книги I-о качество	топа	375	$\frac{34}{42}$ с. м.; 500 коли въ топъ, $6\frac{3}{4}$ килогр. тяжесть
2	Бѣли книги II-о качество	"	40	$\frac{40}{52}$ с. м.; 500 коли въ топъ, $7\frac{1}{2}$ килогр. тяжесть
3	Бѣли книги II-о качество	"	245	$\frac{34}{42}$ с. м.; 500 коли въ топъ, тяжесть 5 килогр.
4	Бѣли книги III-о качество	"	515	$\frac{34}{42}$ с. м.; 500 коли въ топъ, $5\frac{1}{2}$ килогр. тяжесть
5	Бѣли книги дебелы	"	5	с. м.; 500 коли въ топъ, 15 килогр. тяжесть
6	Попивателни книги (два вида)	"	16	$\frac{48}{62}$ с. м.; 500 коли въ топъ
7	Пакъ-папиръ, за обвивание пакети	килограмма	700	$\frac{64}{90}$ с. м.; 1 листъ 70 грамма тяжесть
8	Notes papier въ кутии	кутии	209	всяка кутия съдържа 50 плика и 50 коли книги
9	Перца	"	681	Разни видове
10	Перодръжки	дузини	39	черни
11	Гума-арабикъ	"	55	въ стѣкла
12	Плайвази черни	"	559	„Хартмутъ“ №№ 2 и 3—отъ № 2—100 дув. и 3—459 д.
13	Плайвази цвѣтни (синьо-червени)	"	143	„Хартмутъ“
14	Масило черно I-о качество	"	92	въ стѣкла и всяко стѣкло по 100 драма
15	Масило мораво	"	13	въ стѣкла и всяко стѣкло по 100 драма
16	Масило червено (карминъ)	"	35	споредъ образцитѣ
17	Масило синьо-ачикъ (bleu)	"	23	" "
18	Масило химическо за хектография	"	21	" "
19	Масило химическо за автография	"	4	" "
20	Масило за печатъ	"	6	" "
21	Червенъ воскъ I качество	фунта	81	" "
22	Червенъ воскъ III к. (дебелы пръчки)	"	645	" "
23	Трансперанти	екземпляра	370	" "
24	Платно кеневиръ (зблѣоу)	топа	88	36 метра французски въ единъ топъ
25	Конци 3 вида, №№ 1, 2 и 3	килограмма	65	отъ № 1—10 килогр., № 2—5 кил. и № 3—50 кил.
26	Масса за напълване ектограф. плочи	"	50	споредъ мострата
27	Резинки	дузини	36	" "
28	Пликове	екземпляра	25,000	$\frac{20}{13}$ с. м.
29	Пликове	"	10,000	$\frac{17}{12}$ с. м.

ДЪРЖАВЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

ДЪРЖАВЕНЪ ВѢСТНИКЪ
излиза

ЗА ВСЪКАКВИ ПУБЛИКАЦИИ
се плаща

за сега три пѣти въ седмицата: вторникъ, четвъртъкъ и сѣбота.

за 1 редъ въ стълбецъ отъ половинъ страници 30 стотинки.

Годишна цѣна на «Държавенъ Вѣстникъ»
за въ Княжеството е 16 л., за повнѣкъ съ прибавление на пощен-
скитѣ разноски.

Писма за абонаменти и публикации
и всичко, що се отнася до Държавенъ Вѣстникъ, се испраща до
Администрацията му.

Год. VI.

СОФИЯ, сѣбота 25 августъ 1884 год.

Брой 76.

ОФИЦИАЛЕНЪ ДѢЛЪ.

Извѣстия отъ Двора на Негово Височество

Въ петъкъ на 17 августъ имахъ честта да се представятъ на Негово Височество Министра на Войната князь Кантакузинъ и Черногореца г. Пеко Павловичъ съ двамата си синове.

Въ сѣбота на 18 августъ Негово Височество прие на докладъ Министра на Правосѣдието г. Радославова, Министра на Внтрѣшнитѣ Работи г. П. Славейкова и Другаря на Военний Министръ Полковника Веймарнъ. Сѣщия день Н. Превѣсходителство Нихадъ паша има честта да се представи на Негово Височество.

Въ понедѣлникъ на 20 августъ Негово Височество прие на докладъ Министра на Внтрѣшнитѣ Работи г. П. Р. Славейкова, Министра на Вншнитѣ Работи и Исповѣданията г. И. Цанова и Командира на I-та Бригада Полковника Бушъ.

Въ сѣщия день имахъ честта да се представятъ на Негово Височество управляющий Английското Дипломатическо Агентство и Генерално Консулство г. Кенеди, г. Виконтъ де Марей и г. Д-ръ К. Иречекъ.

Въ вторникъ на 21 августъ Негово Височество прие на докладъ Министра на Войната княза Кантакузина.

Въ срѣда на 22 августъ Негово Височество прие на докладъ Министра на Финанситѣ г. П. Каравелова, Министра на Народното Просвѣщение г. Каролева и Министра на Вншнитѣ Работи и Исповѣданията г. И. Цанова.

Сѣщия день управляющий Русското Дипломатическо Агентство и Генерално Консулство г. Богдановъ и г. Д-ръ Г. Вжлковичъ имахъ честта да се представятъ на Негово Височество.

Въ сѣщия день Негово Височество благоволи да присѣтствува на обѣда, когото Команди-

ритъ на частитѣ дадохъ въ лагера за Негова честъ.

Въ четвъртъкъ на 23 августъ имахъ честта да се представятъ на Негово Височество Министра на Войната князь Кантакузинъ, г. В. Стояновъ и г. Н. С. Ковачевъ.

Въ петъкъ на 24 августъ въ часътъ 12 по пландѣ Негово Височество благоволи да тръгне за Варна прѣзъ Ломъ-Паланка.

По Министерството на Правосѣдието.

Съ указъ подъ № 125 отъ 19 августъ т. г. отчислява се отъ длъжностъ помощника на прокурора при Севлиево окръженъ сѣдъ, Маноль Т. Стефановъ, за неудовлетворителни нравственни качества (ст. 105 буква б отъ сѣдоустройството 25 май 1880 година) и отчислението му се счита отъ деньтъ, въ който самоволно е напусналъ службата си (26 юлий 1884 година).

Съ указъ подъ № 126 отъ сѣща дата смѣгчава се наказанието на Персийскитѣ поданници: Мехмедъ Есетовъ и Саидъ Али Игберъ, Руссенски жители, осѣдени съ присѣдата No. 60 на Руссенский апелативенъ сѣдъ отъ 28 май 1884 г. на смъртъ, за удушване на Юсейна Есетова, тоже Персийски подданникъ и Руссенский житель, на петнадесетъ годишенъ тъмниченъ затворъ въ окови.

Съ указъ подъ № 127 отъ сѣща дата се постановява: по ст. I назначава се за предѣдатель на Вратчанский окр. сѣдъ, на мѣсто вакантно, члентъ отъ Руссенский апелативенъ сѣдъ, Димитрий Кръстичъ; по ст. II назначава се за членъ на Руссенский апелативенъ сѣдъ, вмѣсто Д. Кръстича, помощника на прокурора при сѣщия сѣдъ, Георгия Згуревъ; по ст. III назначава се за по-

мощникъ прокурора при Русенский апелативенъ съдъ, вмѣсто Г. Згуева, доктора на правото отъ Пражский (Чехия) университетъ, Павелъ Златевъ; по ст. IV назначава се за помощникъ прокурора при Шуменский окръженъ съдъ, на мѣсто вакантно, Михаилъ Ив. Заяковъ; по ст. V назначава се за помощникъ на прокурора при Раховский окръженъ съдъ, на мѣсто вакантно, секретаря на същия съдъ, Лазаръ П. Георгиевъ; по ст. VI назначава се за Бръзничкий мировий съдия, на мѣсто вакантно, Вѣлослатинский мировий съдия, Георгия П. Шонтовъ; по ст. VII назначава се за Вѣлослатинский мировий съдия, вмѣсто Шонтова, секретаря на Трънскый окръженъ съдъ, Антонъ Луковъ; по ст. VIII уволнява се отъ длъжность членътъ на Видинский окръженъ съдъ, Константинъ Ройчевичъ, по собствено негово желание, и по ст. IX одобрява се, щото заплатата на Д. Кръстича, Г. Згурева и Г. Шонтова да слѣдва не прекъснѣжто, а заплатата на П. Златева, М. И. Заякова, Лазара П. Георгиева и Антона Лукова да почне да слѣдва отъ денътъ на встъпването имъ въ длъжность, а уволнението на К. Ройчевича да се счита отъ денътъ, въ който му се съобщи за това.

Съ указъ подъ № 128 отъ съща дата се постановява: по ст. I назначава се за членъ на Видинский окръженъ съдъ, на мѣсто вакантно, Коста Хаджи Ангеловъ; по ст. II назначава се за членъ при Раховскый окръженъ съдъ, на мѣсто вакантно, Радомирскый мировий съдия, Хараламбий С. Драгановъ; по ст. III назначава се за Радомирскый мировий съдия, вмѣсто Драганова, Христо Кожухаровъ; по ст. IV назначава се за помощникъ прокурора при Севлиевоокый окръженъ съдъ, на мѣсто вакантно, помощника на прокурора при Свищовскый окръженъ съдъ, Константинъ Божиновъ; по ст. V назначава се за прокуроръ при Ломскый окръженъ съдъ, на мѣсто вакантно, Илия Н. Миларовъ, юристъ отъ Загребскый (Хърватско) университетъ, и по ст. VI одобрява се, щото заплатата на Хар. С. Драганова и Константина Божинова да слѣдва непрекъснѣжто, а заплатата на Коста Хаджи Ангелова, Христо Кожухарова и Илия Н. Миларова да почне да слѣдва отъ деня на встъпването имъ въ длъжность.

Съ приказъ подъ № 101 отъ 10 августъ т. г. назначава се Никола Г. Сукнарковъ на длъжността съдебенъ приставъ при Силистренскый окръженъ съдъ, на мѣсто вакантно

По Военното Вѣдомство.

Указъ

№ 29.

НИЙ АЛЕКСАНДРЪ I.

Съ Божия милость и народната воля
Князь на България

По предложението на Наштъ Министръ на Войната и съгласно постановлението на Министерскый Съвѣтъ отъ 25 юлий тѣзи година,

ПОСТАНОВИХМЕ И ПОСТАНОВЯВАМЕ:

I. Да назначимъ инвалидна пенсия отъ III-й разрядъ на бившия канониръ отъ 2-й артиллерийскый полкъ Михаилъ Великовъ, който е станалъ неспособенъ за работа, вслѣдствие поврежданието десната си рѣка при изпълнението на служебнитѣ си задължения.

II. Тѣзи пенсия да се почне отъ денътъ на издаването на настоящия указъ.

III. Изпълнението на настоящия указъ възлагаме на Нашитѣ Министри на Войната и на Финанситѣ.

Издаденъ въ Нашата Столица София на 14 августъ 1884 година.

На първообразното съ собствената рѣка на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО написано:

Александръ

Приподписаль:

Военний Министръ, Генералъ-Майоръ

Князь Кантакузинъ.

Указъ

№ 31.

НИЙ АЛЕКСАНДРЪ I.

Съ Божия милость и народната воля
Князь на България

По предложението на Наштъ Военний Министръ, представено намъ съ докладътъ му отъ 21 текущий августъ подъ No. 158,

ПОСТАНОВИХМЕ И ПОСТАНОВЯВАМЕ:

I. Да се упраздни положената по штата длъжность началникъ на топографическото отдѣление въ Военно Министерство.

II. Изпълнението на настоящия указъ възлагаме на Нашия Военний Министръ, комуто предоставяме да опредѣли срокътъ, отъ който рѣчената длъжность трѣбва да се чете за упразднена, слѣдъ свършването и сдаването на дѣлата, които въ настояще време се вършатъ въ топографическото отдѣление.

Издаденъ въ Нашата Столица София на 21 августъ 1884 година.

На първообразното съ собствената ръка на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО написано:

Александръ.

Приподписалъ:

Военний Министръ, Генералъ-Майоръ:

Князь Кантакузинъ.

Указъ

№ 32.

НИЙ АЛЕКСАНДРЪ I.

Съ Божия милостъ и народната воля

Князь на България.

По предложението на Нашия Военний Министръ, основано на рѣшението на Министерский Сѣвътъ, отъ 17 августъ,

ПОСТАНОВИХМЕ И ПОСТАНОВЯВАМЕ:

I. Да се включи въ штатовеѣ на военното вѣдомство длъжността Военний прокуроръ при Софийский Военний Сѣдъ.

II. Паричното по тая длъжностъ съдържание да се опредѣли въ размѣръ: жалование по чина. столови и квартирни пари — по III разрядъ.

III. Нуждния за това расходъ да се внесе въ смѣтата на Военното Министерство отъ 1 януарий 1885 година.

IV. Исполнението на настоящия указъ възлагаме на Нашътъ Военний Министръ.

Издаденъ въ Ст. София на 21 августъ 1884 г.

На първообразното съ собствената ръка на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО написано:

Александръ.

Приподписалъ:

Военний Министръ Генералъ-Майоръ,

Князь Кантакузинъ.

Съ указъ подъ №. 30 отъ 14 августъ т. г. се постановява: да се пренесѣтъ по бюджета на Военното вѣдомство отъ § 60 28000 лева въ § 33 20,000 лева и въ § 37 8000 лева.

Негово Височество въ ст. София на 18 августъ 1884 година изволи да издаде слѣдующий

ПРИКАЗЪ

№ 46.

Негово Височество, като свърши днесъ прегледанията на войската отъ Софийския лагерний сборъ,

изволи да намѣри всички части въ отлично състояние и редъ и да остане напълно доволенъ отъ строевото образование на войската, за което и обявва своята благодарностъ на началника на лагерния сборъ при г. София, Командира на 1-та пѣша бригада полковника Буша, на командира на 1-я артиллерийски полкъ подполковника Стоянова и на дружиннитѣ командири: на 1-та подполковникъ Всеволожски, 2-та майора Пещерева, 3-та подполковника Рихтера, 4-та майора Лобановски, 5-та подполковника Петрова и 6-та подполковника Федорова, а тѣй също и на всичкитѣ Г. г. батарейни и ротни командири и субалтернъ-офицери.

На всичкитѣ долни чинове Негово Височество заповѣда да се обяви неговото *спасибо* за добрата имъ служба.

Подписалъ: Военний Министръ Генералъ-Майоръ,
Князь Кантакузинъ.

Негово Височество въ София на 21 августъ 1884 год. изволи да издаде слѣдующий

ПРИКАЗЪ

№ 47.

Назначава се: Състоящия за поръчки при Главния Воененъ Прокуроръ Поручикъ Агура, — Исправляющий длъжностъ на Военния Прокуроръ при Софийский Воененъ Сѣдъ.

Уволнява се въ отпускъ за граница: Отъ Морската часть Лейтенантъ Феодосиевъ, — на 28 дена.

Военний Министръ, Генералъ-Майоръ,

Князь Кантакузинъ.

ПРИКАЗЪ

№ 118.

Софийский Воененъ Сѣдъ, като разгледа дѣлото на прегледвача на оръжието Поручика Георгия Пошова, предаденъ на сѣда, съгласно съ 227 и 261 ст. отъ Военно-Съдебния Уставъ, призна го за виновенъ въ престѣпление, предвидено въ 2-й пунктъ отъ 150 и 117 ст. отъ Воинския Уставъ за наказанията, и го осѣди на тримѣсеино съдържание на гауптвахта, като му ограничи правата по службата, указани въ 34 ст. на Воинския Уставъ за наказанията.

Такава присѣда на сѣдътъ, съгласно 589 ст. отъ Военно-Съдебния Уставъ, обявявамъ по Военното вѣдомство.

София, 18 августъ 1884 год.

Военний Министръ, Генералъ-Майоръ

Князь Кантакузинъ.

ПРИКАЗЪ

№ 119.

На послѣдне врѣме имаше нѣколко случаи, гдѣто офицеритѣ подаватъ жалби, написани не съ изискваното приличие и чиновочитание. Подобни случаи, които противоречатъ на основнитѣ понятия за задълженията на военната служба, служатъ за доказателство, че нѣкои отъ по-младитѣ офицери, за голѣмо съжаление, твърдѣ слабо сж усвоили най-сжщественитѣ правила за воинската дисциплина и подчиненность. Като доложихъ една отъ такива жалби, Негово Височество благоволи съвършено да осжди подобно нарушение на дисциплината и заедно съ това, за да се предотварятъ повтарянията на подобни случаи, заповѣда ми да обавѣхъ на всичкитѣ Г. г. офицери, че Негово Височество „изисква отъ тѣхъ пълни познания на военнитѣ закони и изпълнение на военната дисциплина; въ противенъ случай тѣ ще се престѣдватъ и наказватъ строго по закона“.

За да изпълнѣхъ повелението на Негово Височество, азъ обявявамъ горѣизложеното за точно и неуклонно изпълнение, и заедно съ това считамъ за нужно да разяснѣхъ, че „нарушение на изискваното приличие“ въ жалбата (ст. 85 отъ Дисциплинарния Уставъ), се разбира не само помѣстване въ нея нѣкакви си неуважителни къмъ началника и старшия, или оскърбителни за тѣхъ думи и изражения, но и всякакви обсжждания или оцѣнявания на тѣхнитѣ дѣйствиа; жалбата трѣбва да заключава въ себе си само излагане на факта, който е станѣлъ причина за подаването ѝ; а пкъ обсжжданията и оцѣняванията дѣйствиата на всяки военно-служещи принадлежатъ исклучително на неговото началство; отъ страна на младшия тѣ съставляватъ явно нарушение на воинското чиновочитание и въ никакъвъ случай неможтъ да се търпятъ нито въ една добръ наредена армия.

София, 21 августъ 1884 год.

Военний Министръ, Генералъ-Майоръ:

Князь Кантакузинъ.

ПРИКАЗЪ

№ 120.

Негово Височество всемилостивейше благоволи да награди съ „срѣбренъ кръстъ“, Български воененъ орденъ, бившитѣ опълченци:

1) отъ 4 дружина Ивана Васильева, за показаната му храбрость въ дѣлата: на 9, 10, 11 12 августъ при защитата на Шипка и на 28 декемврий 1877 год. при с. Шейново, и

2) отъ 6 дружина Янко Димитриева, за показаната му храбрость въ дѣлото на 28 декемврий 1877 год. при с. Шейново.

София, 21 августъ 1884 год.

Военний Министръ, Генералъ-Майоръ:

Князь Кантакузинъ.

По Министерството на Вжтршнитѣ Дѣла.

ПРИКАЗЪ

№ 278.

Въ допълнение на приказътъ отъ 11 текущия августъ подъ №. 276 утвърждавамъ произведении съгласно указътъ на Негово Височество отъ 16 януарий т. г. подъ №. 14 изборъ за членове на общинский съвѣтъ въ Кралбунарската селска община, Кесаревска околия, Търнов. окръгъ.

Отъ получившитѣ на изборитѣ вишегласие за членове на горѣпоименований селско-общинский съвѣтъ, назначавамъ за кметъ на Кралбунарската селска община, Стоянъ Т. Ковачевъ, а за неговъ помощникъ — Гено Петковъ.

София, 14 августъ 1884 год.

Министръ: П. Р. Славейковъ.

ПРИКАЗЪ

№ 279.

По представленията на Орѣховский окр. управитель отъ 12 юний и 25 юлий подъ №№ 1559 и 2301 уволнявамъ отъ длѣжность назначений съ приказъ отъ 2 юний н. г. подъ № 164 кметъ на Козлодуйската селска община Младена Павловъ понеже не е жителъ на казанната община и не притѣжава въ нея никакви недвижими имущества, а вмѣсто него за кметъ на поменжтата община назначавамъ члена на общинский съвѣтъ Христа Николовъ.

София, 14 августъ 1884 год.

Министръ: П. Р. Славейковъ.

Съ приказъ подъ № 283 отъ 17 августъ т. г., на секретаря при Златишкото околийско управление, С. Алексиевъ, се разрѣшава по семейни причини, едномѣсеченъ отпускъ, начинайки отъ 20 того.

Съ приказъ подъ № 289 отъ 22 августъ т. г., разрѣшении отпускъ на Царибродский околийский началникъ, Иванъ Кънчовъ, се продължава до 31 сжщаго.

НЕОФИЦИАЛЕНЪ ДЪЛЪ.

Телеграфически депеша

НА

„ДЪРЖАВЕНЪ ВЪСТНИКЪ“.

(Агенция Хавасъ).

20 августъ 1884 год.

Бѣлградъ. Кралъ Миланъ назначи Румънскій кралъ Карла шефъ на 6-й пѣхотенъ сръбскіи региментъ. При вчерашний смотръ на Топчи-дере кралъ Карлъ представи своя региментъ предъ краля Милана. Когато слѣдъ дефилираніето двамата владѣтели си подадохъ единъ другому рѣка, множеството ги акламира съ ентузиазмъ. На даденіи обѣдъ гала кралъ Миланъ напи здравица за своя августейший гостъ, като посочи на еднаквостъ на историческото развитие на двѣтѣ държави и тѣхото никога не нарушавано приятелство. Кралъ Карлъ като отговаряше на наздравицата искаша същата мисль.

Кралъ Карлъ заминахъ снощи.

Парижъ. Изъ Хонг-Конгъ телеграфиратъ, че въ Кантонъ сж обявили пѣна за всяка глава на французинъ.

Брукселъ. 9000 человекъ присѣтствовахъ на манифестацията на либералитѣ изъ цѣла Бельгия противъ закона за началното учение. Никакви безредици не сж случиха, а въздушевленіето голѣмо. На краля подадохъ адресъ.

Римъ. Въ Бергама е имало 6 смъртни холерни случаи, въ Болонъ 2, въ Кампо-бассо 3, въ Кунео 17, въ Масса 3 и Парма 3.

Агенцията Stefanі обявява за неоснователни даденитѣ отъ нѣкои италиански вѣстници извѣстия за оставката на графа Нигра, италианскій въ Лондонъ посланикъ, ужъ поради нѣкакви разногласия между графа Нигра и г. Манчини.

Цариградъ. Сключената спогодба между Нортата и Австроунгарската компания Lloyd обема пренасяннето 6000 человекъ отъ испрашанитѣ войски въ Йеменъ съ припаситѣ имъ. Пренасяннето трѣбва да стане въ три мѣсеца и по съ 2¹/₂ лири за всякой воиникъ. Първий транспортъ ще обема 1200 человекъ и ще тръгне въ началото на септемврий.

Положеніето на работитѣ въ Йеменъ е още критическо. Йеменскій управитель Иззетъ паша е повиканъ назадъ. Той щялъ да бѣде замѣстенъ отъ Тевфигъ паша, организатора на защитата на Плъвенъ.

Лондонъ. Лордъ Норт-брокъ и Генералъ Волзелей тръгнахъ вчера за Египетъ. Тѣ ще заминатъ прѣзъ Вѣна.

Парижъ. Дипломатическитѣ кръгове считатъ за лишена отъ всяко основание мѣлвата, че Китай билъ ужъ обявилъ войба.

Искатъ да кажатъ, че Япония иска отъ Китай да ѝ повърне купъ-островитѣ Леу-Чуе.

Бѣлградъ. Кралъ, кралицата и наследний принцъ заминахъ днесъ въ 2¹/₂ часа вечеръ. Една кралевска прокламация възлага върху министерскій съвѣтъ намѣстничеството презъ врѣмето на отсутствието на краля.

21 августъ.

Парижъ. Дипломатическитѣ кръгове увѣряватъ, че императоръ Вихелмъ нѣма да присѣтствова на свижданіето на австрийскій и рускій императори.

У Аликанте (въ Испания) се я появила холера; имало 10 смъртни случая.

Варшава. Очаква се въ сѣбота рускій императоръ.

Шангай. Корреспондентинъ на агенцията Navas телеграфира, че се мѣвило, какво Ли-Хонгъ-Чангъ е сваленъ отъ престола и че се очаквало да бѣдѣтъ изгонени всички френски подданици.

Пеща. Сръбскій кралъ Миланъ съ семейството си пристигна тука снощи въ 11 часа; тренътъ билъ закъсенъ на ³/₄ часъ, по причина на насвѣтляваніето на една ось. Въ Пеща бѣхъ съобщили, че сръбската кралевска фамилия не може да продължава пътуваніето си поради излазаніето на трена изъ релситѣ при Келенфулдъ. Мѣлваше се още, че се кроило нѣкакво покушение противъ краля Милана, поради което полицията взе нужнитѣ предпазителни мѣрки. По причина на закъсняваніето отъ излазаніето на трена изъ релситѣ, кралъ Миланъ заминахъ за Вѣна едва отзанаранъ.

Вѣна. Днесъ послѣ пладнѣ пристигна тука кралъ Миланъ съ съпругата и сина си наследника.

Понеже въ Пеща се билъ разнесълъ слухъ за нѣкаквъ си проектиранъ атентатъ противъ Милана, в. „Ungarische Post“ е упълномощенъ да объяви, че полицията, като ислѣдвала на мѣстото гдѣто се случило излазаніето изъ релситѣ на трена при Келенфулдъ, признала че то е произлѣзло единствено отъ изгнилостъта на траверситѣ, въ слѣдствие на което релситѣ се били расширили.

22 августъ.

Парижъ. Германия и Австрия сж рѣшени да предизвикатъ събираніето на една конференция за да уреди обезщетенията за бомбардираніето на Александрия и санитарнитѣ мѣрки на Суезскій каналъ.

Вѣна. Сръбската кралица се е изоставила отъ мисльта си да отиде въ Висбаденъ, и днесъ тръгва съ кралъ Милана и наследний принцъ за Глайшенбергъ, гдѣто ще престои нѣколко седмици. Кралътъ ще се завърне въ Вѣна на 25 тога за да присѣтствова на голѣмитѣ военни маневри.

Петеребургъ. Русскій Царъ заминахъ нощесъ за Варшава.

Цариградъ. Компанията Хиршъ ще отговори вѣроятно днесъ на Портуний контрапроектъ относительно скончованіето Турско-Австрийскій желѣзници. Вѣрва се че отговорътъ ще бѣде благоприятенъ и че ще може да се постигне едно споразумѣние.

 Телеграмми, съхранени въ Софийската телеграфо-почтенска станция, недоставени по неахождание на получателитѣ:

Князь Гедроицъ, Петръ Попъ Ангеловъ въ Гакіевъ ханъ, Прокопи Манчевъ Гакіевъ ханъ. Н. Стамбуловъ, Н. Генева, Търновски ханъ Райковъ, въ Франциуска воденица Татаръ Мехмедъ, Господину Аневу.

По Министерството на Общитѣ Сгради, Земледѣлието и Търговията.

ТАБЛИЦА

за успѣхътъ и случившитѣ се опустошения на сѣидбитѣ, лозята и др.

Наименование на окръга	Дата и № на рапорта	Състоянието на сѣидбитѣ отъ 10 до 20 августъ	Общи забѣлѣжии
Видинский	8/VIII № 5438 17/VIII „ 5654	добро ”	— Въ Бѣлоградчикската окол. сѣидбитѣ били въ предишното си състояние; на 3 августъ валилъ дъждъ. Въ Кулската околия жътвата се свършила, лозята били добри, кукурузътъ слабъ. Врѣмето било дъждовно. Въ Видинската околия жътвата се свършила, кукурузитѣ били срѣдни, а лозята добри.
Разградский	9/VIII „ 5736	добро	— Жътвата се свършила. Въ с. Спахларъ, Поповска околия, появила се по едрия добитѣкъ болестъта шапъ.
Варненский	10/VIII „ 6228	добро	— Жътвата се свършила. Вършитбата въ нѣкои мѣста наченжла. Бостанитѣ, лозята и кукуруза били добри, освѣнъ въ нѣкои мѣста въ Варненската околия, по причина на бедъждие.
Търновский	10/VIII „ 6620	добро	— Въ Бахрешката община, Трѣвненска околия, житата сж били поврѣдени отъ мана. Жътвата навсякъдѣ се е свършила; вършитбата вървѣла успѣшно. Паднхлия въ послѣдне врѣме дъждъ много подобрилъ кукуруза.
Вратчанский	11/VIII „ 4935	добро	— Жътвата се свършила, вършитбата наченжла. Кукурузитѣ и лозята обѣцаватъ изобилие.
Севлиево	11/VIII „ 4200 18/VIII „ 4314 20/VIII „ 4340	добро ” ”	— Презъ послѣдния седмица 3—4 дни е валилъ добръ дъждъ, който доволно благоприятствувалъ на кукуруза. Болестъта шапъ, отъ която нарѣдко въ окръга е останжлъ незаразенъ едрия добитѣкъ, е дала спжнка да се спре вършитбата и превозванието на хранитѣ отъ нивята, и ако продължава кишовното врѣме, ще се развалитъ останалитѣ по полето храни. Просата и кукуруза били превъходни. На 20 августъ врѣмето благоприятствувало за превозвание и вршение на хранитѣ.
Ловчанский	13/VIII „ 3227	слабо	— Жътвата се свършила. Плодородието не е било добро. Въ Голѣма-Брѣстница всичкитѣ зимни сѣидби били главясали; а въ с. с. Зълково, Сотево, Брѣстница, Голецъ, Александрово, Микре, Дойренци и г. Ловечъ, едриитѣ добитѣкъ страдалъ отъ шапъ.
Руссенский	13/VIII „ 7375	добро	— Вършитбата се наченжла. Кукуруза е билъ, вслѣдствие на дъжда, добъръ. Пожаръ е имало само въ Бѣленското землище, гдѣто сж изгорѣли 11 кръстци и 3 снопа храна. Въ с. Банско, Бѣленска околия, по говедата се появила болестъта шапъ; ветеринарни мѣрки вети.
Шуменский	14/VIII „ 4608	добро	— Жътвата се свършила. Болестъта шапъ още е сжществувала въ малкъ размѣръ по добитѣка въ околицитѣ: Прѣславска и Ески-Джумайска. Въ с. Ялжмаръ, Ески-Джумайска околия, по рогатий добитѣкъ се появила болестъта гърлица, отъ която въ 2—3 дни сж умрѣли три добитѣка; селянитѣ сами знаели да цѣрятъ болестъта и така спрѣли опасността. Въ Прѣславската околия и свинѣтѣ били заразени отъ шапъ.
Ломский	14/VIII „ 4503	много добро	— Забѣлѣжителни случки не е имало.

Началникъ на Земледѣлческия Отдѣлъ: М. Георгиевъ.

Комитетъ по въздвиганieto храма „Св. Александръ Невский“ въ г. София.

СПИСЪКЪ

на

жертвователитѣ за храма „Св. Александръ Невский“ въ г. София.

Имена и фамилии на жертвователитѣ	пожертвовано		общи сумми		Имена и фамилии на жертвователитѣ	пожертвовано		общи сумми	
	лева	ст.	лева	ст.		лева	ст.	лева	ст.
(Продължение)									
Преносъ .			457,252	21	Д. Х. Кулевъ	2			
9) Самоковско око. управ- ление.					Ив. Кирчовъ	1			
Н. Юрдановъ	10				В. Д. Икономовъ	1			
Ст. Пешевъ	2				Василь Начовъ	2			
Д. А. Митревъ	1				Р. Дочовъ	1			
Иванъ Крумовъ	1		14		Т. Михаловъ	—	50		
10) Бръзничко око. управ- ление.					П. Вичювъ	—	50		
П. Петровъ	6				П. Славивъ	—	50		
Ив. Михайловъ	3				Д. Бахиевъ	1			
Ив. Микевъ	1	50			Д. Т. Бободжанъ	—	50		
Георгий Пауновъ	1				Петръ Христовъ	—	50		
Янаки Раденковъ	1		12	50	Х. Митровъ	—	50		
11) Кулско околийско управ- ление.					Стефанъ Стоевъ	—	50		
Д. Константиновъ	4				Янко Друмевъ	—	50		
Д. А. Табаковъ	2				В. Енчовъ	—	50		
Г. П.	2				Юр. Атанасовъ	—	50		
С. Съловъ	—	60			З. Петровъ	—	50		
Гено Пековъ	—	60	9	20	К. Петровъ	—	50		
12) Радомирско околийско управление.					К. Радивъ	—	50		
П. С.	5				Даки Вичювъ	—	50		
С. Канабовъ	4				Христо Братювъ	—	50		
С. Деневъ	2				Юр. Радевъ	—	50		
В. Стойменовъ	2				Хр. Недѣлковъ	—	50		
Хр. Д. Карамановъ	2				Юр. Димитровъ	—	50		
Ионко Михалковъ	1		16		Калчо Тодоровъ	—	50		
13) Софийско око. управ- ление.					Иванъ Стояновъ	—	50		
Димитръ Шоповъ	3				Юр. Вишковъ	2			
Иванъ Теод. Ширбоевъ	3				Иванъ Теновъ	—	50		
Л. Костовъ	2				Тенчо Петровъ	1			
М. Димитровъ	1				Савва Петровъ	—	50		
Илия Стефановъ	—	50	9	50	Стать Христовъ	1			
14) Османъ-Пазарско око. управление.					Филию Симеоновъ	—	50		
П. Петевъ	10				Лука Лазаровъ	—	50		
Д. Харизановъ	5				Божко Тушевъ	—	50		
Х. Мехмедъ	1				Н. Велчовъ	—	50		
Молла Ахмедъ	—	87 $\frac{1}{2}$			Т. Стайчовъ	—	50		
Исмаилъ Ага	—	87 $\frac{1}{2}$			Юр. Дуневъ	—	50		
Караатларски общ. кметъ	2				Никола Ивановъ	—	50		
П. Раковъ	1				Г. С.	—	50		
Н. Панайотовъ	1	60			В. Поповъ	2			
П. Д.	1				П. Николовъ	—	50		
Василь С. Поповъ	1				Д. Тодоровъ	—	50		
					П. Николовъ	—	50		
					Г. Атанасовъ	—	50		
					Л. Дачовъ	—	50		
					Петръ Становъ	—	50		
					Всичко .			56	35
								457,369	76

(Слѣдва)

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 337.

Гражданското отдѣление на Върховний Кассационенъ Съдъ, обявява на интересующитѣ се стърни и лица, че въ сѣдебното му засѣданіе презъ идущий мѣсець септемврий назначени сж за слушание слѣдующитѣ дѣла:

На 3 септемврий гражданското дѣло No. 417 по описа, на Найдень Л. Беневъ повѣренникъ на Фатиме Турханъ Беева, синъ ѝ Юсеинъ Бей и жена му Хатидже съ наслѣдницитѣ на Хаджи Янко Флори изъ г. Варна, за 264,604 гроша (втора касация.)

Гражданското дѣло № 117 по описа, на Нейко П. Димитровъ съ Василь, Илия и Дена Василеви отъ с. Самоводени (Търновско), за половината отъ една воденица, една тепавица и единъ казанъ.

Гражданското дѣло № 154 по описа, на Иванъ Стамбуловъ повѣренникъ на Якимъ Стояновъ Шишковъ съ настойника на малолѣтнитѣ дѣца на Нецо Добревъ изъ градъ Ловечъ, за 45,194 гроша.

Гражданското дѣло № 153 по описа, на Василя П. Зейнегова съ брата ѝ Атанаса изъ градъ Варна, за 15,000 гроша отъ наслѣдство.

На 6 септемврий гражданското дѣло № 158 по описа, на Стефанъ Стамбуловъ повѣренникъ на Хасана Молла Алиевъ съ Мустафа Бинъ-Ваши изъ с. Дебнево (Севлиево), за недвижими имущества.

Гражданското дѣло No. 441 по описа, на Сюлимана Таировъ, повѣренникъ на наслѣдницитѣ на Х. Дервина Тюфекчиоглу съ Стефанъ Анастасовъ изъ г. Търново, за 3500 гроша (третя касация).

Гражданското дѣло No. 445 по описа, на Георги Христовъ съ сестритѣ си Катина и Евдокия Христови изъ г. София, за наслѣдство отъ баща имъ и сестра имъ (втора касация.)

Гражданското дѣло No. 482 по описа, на Христо Камбуровъ повѣренникъ на Георги Теодориди съ Венеция Георгиева изъ г. Силистра, за една къща (втора касация.)

На 10 септемврий гражданското дѣло № 169 по описа, на Мхмедъ Балджи Хюсеиновъ и Салимъ Алиевъ съ Саджкъ Герона изъ г. Разградъ, за 875 лева.

Въ сѣщій день гражданското дѣло No. 170 по описа, на Рюстеа и Али Сафтинови изъ г. Варна съ Шехъ Исмаиль Сюлеймановъ изъ г. Шуменъ, за една воденица.

Гражданското дѣло No. 171 по описа, на Ангель и Цвѣтко Николови изъ с. Уровене (Вратчанско) съ Хюсеинъ Бегъ Сюлимановъ изъ градъ Берковица, за 3800 гроша и 30 пари.

Гражданското дѣло No. 172 по описа, на Теодорика Вилчева съ Христа Великовъ изъ г. Свищовъ, за 300 л.

На 13 септемврий гражданското дѣло No. 173 по описътъ, на Сали Таукчиоглу съ Шахсине Халилова изъ г. Шуменъ, за една нива заедно съ тригодишния ѝ наемъ.

Гражданското дѣло № 174 по описътъ, на Хасанъ Абалахъ Х. Мустафовъ съ Исмаиль Чаушъ Нуховъ изъ градъ Провадия, за 1472 гроша.

Гражданското дѣло № 175 по описътъ, на Кирякъ Антоновъ каменодѣлецъ живущъ въ г. София съ инженеръ Георги Бѣловъ, за 6069 гроша.

Гражданското дѣло № 176 по описътъ, на Павелъ Калянджи изъ г. Варна съ Аранъ Айше Ахмедова изъ

г. Провадия, Фатиме Сюлошева изъ г. Варна и наслѣдницитѣ на Емине Сюлейманъ Абдулова Саджкъ и Мхмедъ, за една нива.

На 17 септемврий гражданското дѣло № 177 по описътъ, на Изетъ Х. Мхмедовъ изъ с. Вецъ-Кьой съ Костантинъ Ивановъ изъ село Хамзаларъ (Балчикско), за 970 гроша.

Гражданското дѣло No. 178 по описа, на Димитръ В. Мантовъ, повѣренникъ на Кефавъ Али Бей съ Михаилъ Михайловъ изъ г. Руссе, за 3744 гр. отъ наемъ.

Гражданското дѣло № 179 по описа, на М. Паничерски, повѣренникъ на Кефавъ Али Бей съ Алекси Абаджията изъ г. Руссе, за 1152 гр. отъ наслѣдство.

Гражданското дѣло No. 180 по описа, на Стоянъ Хр. Буйновъ, повѣренникъ на Н. Хр. Тълчищевъ съ Хайдаръ Бей Ахмедъ Бей Генджовъ изъ градъ Орѣхово, за $\frac{4}{6}$ части отъ хамбаръ.

На 20 септемврий гражданското дѣло No. 181 по описа, на Нафизе и Али Исмаилови съ Сюлейманъ Исмаиловъ изъ г. Шуменъ, за една къща.

Гражданското дѣло No. 182 по описа, на Симеонъ С. Златовъ изъ г. Руссе съ Руссенското градско общинско управление, за 600 лева.

Гражданското дѣло No. 183 по описа, на Шуменскій окръженъ управителенъ съвѣтъ съ Лампи, Тодоръ и Никола Димови изъ с. Лѣсковецъ (Търновско), за ханъ.

Гражданското дѣло No. 184 по описа, на Тома Вранешевичъ съ Иванъ Кършовскій изъ градъ София, за 800 лева съ лихвата имъ.

На 24 септемврий гражданското дѣло No. 186 по описа, на Тодоръ Пеневъ съ Савва Ивановъ изъ градъ Руссе, за 680 гроша отъ слугуване.

Гражданското дѣло No. 187 по описа, на Анастасъ Паневъ и С-ие изъ г. Търново съ Христа Георгиевъ и Кояча Н. Даскаловъ изъ г. Севлиево, за 5084 $\frac{3}{4}$ гр.

Гражданското дѣло No. 188 по описа, на Х. Мустафа Мхмедовъ съ Гено Атанасовъ изъ село Топчий (Силистренско), за 25,724 $\frac{1}{2}$ гроша.

Гражданското дѣло No. 189 по описа, на Дойчинъ Юнинъ, повѣренникъ на жителитѣ отъ с. Селищенъ-Доля (Радомирско) съ жителитѣ на село Велковци (Бръзничско), за мера.

На 27 септемврий гражданското дѣло No. 190 по описа, на Ташко Стояновъ, повѣренникъ на Младена Стефчева съ Русса Стефчева отъ г. София, за наслѣдство отъ къща.

Гражданското дѣло No. 191 по описа, на Саджкъ Геронъ изъ г. Разградъ съ Панайотъ Буюклиевъ изъ градъ Варна, за 828 гроша.

Гражданското дѣло No. 192 по описа, на Сулю Топчиски, повѣренникъ на Ахмедъ Шерифовъ изъ с. Попица, настойникъ на Хасанъ, Айше Зехта, Фатиме, Атидже и Емине Хасанови отъ с. Търнакъ (Вратчанско), съ Емине Х. Асаница изъ с. Попица, за 4400 гр. съ лихвата имъ.

Гражданското дѣло No. 193 по описа, на Илия Д. Вълчевъ повѣренникъ на Алия Х. Дервишовъ и Махмудъ Чиракъ Мхмедовъ съ Иванъ Д. Даскаловъ изъ г. Етрополе, за 600 лева. София, 18 августъ 1884 год.

Помощникъ секретаря: Г. Бѣлчевъ.